

linux mint

ROOT

Linux Mint Türkiye Topluluğu E-Dergisi
root.linuxmint.org.tr - www.linuxmint.org.tr

Beş Temel Konsol Komutu Kullanımı
Çevrimiçi Bir Ambar: FreeNAS
Ağ Trafiğinde Bir Polis: pfSense
TuxPaint Resim Yarışması
Bir Yerelleştirme Öyküsü
JoliOS ile Daima Çevrimiçi Kalın
VirtualBox Ham Disk Erişimi
Mageia TR Röportajı
Sabit Diskten ISO Kurulumu

.sayı

İçindekiler

Editör'den	3
Beş Temel Konsol Komutu Kullanımı	5
Çevrimiçi Bir Ambar:FreeNAS	7
Ağ Trafiğinde Bir Polis:pfSense	10
TuxPaint Resim Yarışması	14
Bir Yerelleştirme Öyküsü	16
JoliOS İle Daima Çevrimiçi Kalın	21
VirtualBox Ham Disk Erişimi	27
Mageia TR Röportajı	29
Sabit Diskten ISO Kurulumu	31

Merhaba özgür okuyucular!
Linux Mint Türkiye olarak dergimiz ROOT'un 6. sayısı ile yeniden karşınızdayız. Bu sayının çalışmalarına başladığımızda bir önceki sayının yayınlanmasının üstünden 8 ay gibi uzunca bir süre geçmişti. Bu zaman zarfında birçok değişiklik oldu tabi, özellikle dergi tayfasında... Ama değişmeyen şeyler de var, mesela yazarlarımız yine emek verip çok güzel yazılar ortaya çıkardılar, tasarımcımız Hamit Giray NART göz zevkiniz için elinden geleni yaptı ve ben yeni editör olarak projeyi canlandırmak için çok uğraştım...

Dergimiz kaliteyi düşürmemek adına 5. sayıda yayın hayatına son vermişti, fakat bu son kimseyi tatmin etmedi, 6. sayı ne zaman çıkacak diye daima soruldu. Arada ufak tefek kıvılcımlar olsa da alevlenmedi proje. Taa ki tayfa radikal bir değişikliğe uğrayana kadar. Yazar sayımız azalmış gibi görünse de esasen görevi yazarlık olmayan arkadaşlarımızın projeye katkısı ile bu açığı kapattık. Sonuç olarak ortaya bence güzel bir iş çıktı ama eserin asıl güzelliğini sizin yorumlarınız belirleyecek. Umarım sizler tarafından da beğenilir ve eleştiri alsak dahi bunlar yapıcı olur...

Neyse, bayrak merasimi bittiğine göre yazarlarımızın bu sayıdaki yazılarından bahsedeyim.

6. sayı için ilk yazıyı yazan Oytun ÖZDEMİR'e teşekkür ediyorum ve yazısını artık güncel olmaması sebebiyle yayınlamadığımız için affına sığınıyorum.

FreeNAS ve pfSense incelemelerini hazırlayan, Mageia Türkiye ile röportaj yapan Suat ALPOĞLU teşekkürü en çok hak edenlerden. Evinizdeki eski bilgisayarınızı NAS sunucusu veya güvenlik duvarı olarak kullanmak isterseniz benim gibi siz de ona çok teşekkür edeceksiniz.

VirtualBox ile ham disklere erişimi nasıl yapabileceğimizi ve ISO dosyalarını CD/DVD/USB'ye yazdırmadan sabit disk üzerinden nasıl başlatabileceğimizi anlatan Gökhan GÖKKAYA büyük bir teşekkürü hak edenlerden. Kendisini forumumuzda takip etmenizi şiddetle öneririm, dergide yazdıklarından çok daha fazlasını bulacaksınız.

Linux Mint çevirilerine nasıl katkıda bulunabileceğinizi Yiğit ATEŞ taktire şayan bir şekilde anlattı. Yazısı biraz sitemli olsa bile oldukça faydalı, bende kendisine sonuna kadar katılıyorum ve onun bu sitemlerinden ders çıkarmanızı umuyorum.

Her kullanıcının bilmesi gereken 5 uçbirim komutu için Onur KARATAŞ'a teşekkür etmemiz gerekiyor. Komutları seçerken çok zorlanmadığı açık, 6. sayıyı çıkaracağız dediğimizde bize ilk yazıyı ulaştıran o oldu. Kendisi yakın zamanda forum tayfasından çeviri tayfasına geçmiş, bol katkılı günler diliyorum.

Ben, eski adı Jolicloud şimdiki adı Joli OS olan bulut bilişim sistemini inceleyip kaleme aldım, Merve'ye özendim ve eleştirirken hiç çekinmedim. Bir diğer yazımda ise çocuğunuza, yiğeninize, kardeşinize güzel bir bayram hediyesi kazandırabilmenin yolunu anlattım. Tux Paint yazılımı ve resim yarışması hakkında gereken bilgileri burada bulacaksınız.

Son sözü söylemeden önce topluluktan da biraz bahsetmek gerek, sadece projedeki arkadaşımızdan ibaret değildir topluluk, sizlerin katkısı da bizim için çok önemli. Linux Mint'e hatta genel olarak Linux'a katkıda bulunmak için illaki yetkili/yönetici olmanız gerekmiyor. Ama olmak isterseniz kapımız açık, Linux Mint Türkiye daima hak edeni hak ettiği yerlere taşımıştır. Topluluğa nasıl katkıda bulunabileceğini bilmeyenler; Yiğit'in yazısı çeviri konusunda sizi aydınlatacaktır. Ben de şimdi dergi konusunda aydınlatmaya çalışacağım. Bu sayıda tayfa dışından gelen yazılar siz okuyucular için güzel bir örnek aslında. Esasen dergi tayfasında olmayan Gökhan, Onur ve Yiğit çok güzel yazılar kazandırdılar. Siz de aynı şekilde yazılarınızı hazırlayıp bizlere sunabilirsiniz. Dergimize uygun olacağına karar verdiğimiz yazıları sizin adınıza zevkle yayınlarız. Kısaca herşey sizin istekliliğinize bağlı. Siz isteyin, biz yapalım. Gelin topluluğumuzun bir parçası olun.

Son olarak, tüm okuyucularımıza Hayırlı Ramazanlar diler, bayramınızı da içtenlikle kutlarım. Daha nice sayılarda görüşmek üzere hoşça kalın.

Onur KARATAŞ
onurkaratas@wifi-turk.com

GNU/Linux'un ayrılmaz bir parçası olan konsol, aslında hiç de korkulacak bir şey değildir. Acemisinden ustasına, tüm kullanıcıların bilmesi gereken temel komutlardan beş tanesi, Onur KARATAŞ tarafından bize anlatılıyor.

kullanırız. Fakat bu komut, yönetici haklarıyla çalıştırılabilir olduğu için komutun başına sudo ekleriz.

1- sudo

sudo komutu, yani "Superuser Do" uçbirim ekranında sanki bir 'root' kullanıcısıymışsınız gibi komutlar çalıştırabilmenizi sağlar. Bununla birlikte, sistem üzerinde çeşitli yönetici haklarını da yine sudo komutu ile alırsınız.

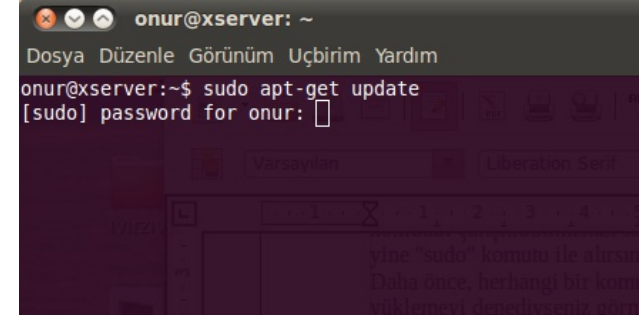
Daha önce, herhangi bir komutu uçbirim ekranından çalıştırmayı, ya da uçbirimden uygulama yüklemeyi denediyseniz görmüşsünüzdür, öncelikle yönetici haklarına sahip olmanız gerektiğini hatırlatan "need to be root" ya da buna benzer bir cevapla karşılaşırsınız.

İşte burada bahsettiğimiz yönetici haklarını "sudo" komutu ile alırız. Sudo, her zaman vereceğimiz komutun en başına yazılır.

Örneğin, sistem paketlerini güncellemek istediğimizde

apt-get update komutunu

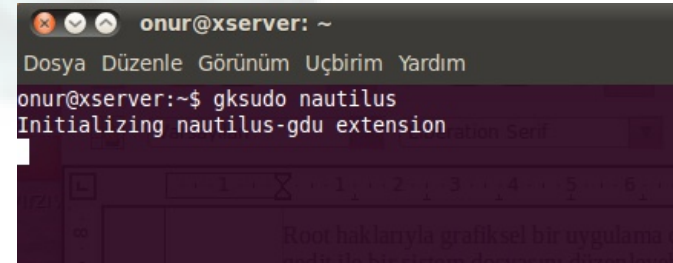
```
sudo apt-get update
```


Root haklarıyla grafiksel bir uygulama çalıştırmak istediğimizde (mesela root Nautilus, ya da root gedit ile bir sistem dosyasını düzenleyebilmek gibi) sudo yerine gksudo kullanmamız tavsiye edilmektedir. Peki neden?

İlk olarak bu, en uygun yöntemdir. İkinci olarak da, grafiksel uygulamaları sudo ile çalıştırma sırasında ortaya çıkabilecek istenmeyen durumlar engellenmiş olur. Bu anlattıklarımızdan yola çıkarak, Nautilus dosya yöneticisini çalıştırmak için şu komutu vermeliyiz :

```
gksudo nautilus
```


2- cd

cd komutu, yani "Change Directory", klasör konumlarında uçbirim yoluyla düzenlemeler yapmamızı sağlar.

Beş Temel Konsol Komutu Kullanımı

Nasıl

- * Uçbirim, öntanımlı olarak "Ev" klasörünüzde açılmaya ayarlıdır.
- * `cd klasör/adı/` komutu, sizi hedef klasörün içerisine yönlendirecektir.
- * Klasörde geriye gitmek için `cd-` komutunu yazın.
- * Sadece `cd` komutu vererek, "Ev" klasörüne dönersiniz.

Not: Uçbirimde komutları tamamlayabilmek için Tab tuşunu kullanabilirsiniz. Mesela; `cd` kullanarak çabucak masaüstüne ulaşmak için sadece `cd Ma` yazın ve Tab tuşuna basın, komut otomatik olarak tamamlanacaktır.

`cd Masaüstü`

3- ls

Klasörler arası gezinti yapmayı biliyoruz, peki klasörün içindeki dosyayı nasıl ifade edeceğiz ? İşte tam burada imdadımıza `ls` komutu, yani "List" yetişiyor.

`ls` bulunduğumuz klasördeki tüm içeriği listeler.

`ls -al` komutu, klasördeki tüm içeriği listelemekle birlikte, gizli dosya ve konumları da belirtir.

```
onur@xserver: ~/Masaüstü
Dosya Düzenle Görünüm Uçbirim Yardım
onur@xserver:~$ cd Masaüstü
onur@xserver:~/Masaüstü$ ls
341686765.jpg  ivirzivir  onur  Onur.odt
onur@xserver:~/Masaüstü$ ls -al
toplam 216
drwxr-xr-x  3 onur onur  4096 2011-07-10 13:19 .
drwxr-xr-x 41 onur onur  4096 2011-07-10 13:17 ..
-rw-r--r--  1 onur onur  81202 2011-07-09 20:31 341686765.jpg
drwxr-xr-x  3 onur onur  4096 2011-07-05 15:38 ivirzivir
-rw-r--r--  1 onur onur   72 2011-07-10 13:15 ~/.lock.Onur.odt#
lrwxrwxrwx  1 onur onur   10 2011-06-19 15:06 onur -> /home/onur
-rw-r--r--  1 onur onur 120992 2011-07-10 13:14 Onur.odt
onur@xserver:~/Masaüstü$
```

4- sudo apt-get install

Yazılım Merkezindeki uygulamalar, ya da PPA ile yazılım kaynaklarına eklenen uygulamalar, uçbirim üzerinden `apt-get install` ile yüklenebilir.

```
onur@xserver: ~
Dosya Düzenle Görünüm Uçbirim Yardım
onur@xserver:~$ sudo apt-get install chromium-browser
[sudo] password for onur:
http://www.omgubuntu.co.uk/?p=16226
Most Visited WiFi-Turk.com - 10r... Linux Mint Türkiye
```

Örneğin, bir web tarayıcısı olan Chromium'u yüklemek istediğinizde,

`sudo apt-get install chromium-browser`

Bu komut, aynı zamanda yüklü paketleri silmek için de kullanılır. Chromium'u silmek için kullanacağınız komut:

`sudo apt-get remove chromium-browser`

5- uname -a

İşletim sisteminizde hangi kernel versiyonunun kullanımda olduğunu görüntülemek için uçbirime; `uname -a` komutunu vermeniz yeterlidir.

```
onur@xserver: ~
Dosya Düzenle Görünüm Uçbirim Yardım
onur@xserver:~$ uname -a
Linux xserver 2.6.32-32-generic #62-Ubuntu SMP Wed Apr 20 21:54:21 UTC 2011 i686 GNU/Linux
onur@xserver:~$
```

Uçbirim ekranına bakarak, kullanıcı adının onur, bilgisayarımın adının xserver olduğunu ve kernel versiyonumun 2.6.32-32 olduğunu görebilirsiniz.

Çevrimiçi Bir Ambar:FreeNAS

Suat ALPOĞLU
suatpoglu@gmail.com

Bilgisayarı bir ağ dosya depolama birimine çeviren ve FreeBSD tabanlı bir sistem olan FreeNAS incelemesi, Suat ALPOĞLU'nun kaleminden geliyor.

bağlanabilir bu ağlarda dosya sunucusu olarak çalışabilir. Kurulumunu anlattıktan sonra birkaç özelliğinden daha bahsedebiliriz, güncel CD kalıbını buradan [1] indirebilirsiniz.

FreeNAS'ın ne olduğunu anlamak için ilk önce NAS (Network Attached Storage) sistemlerini anlamak gereklidir.

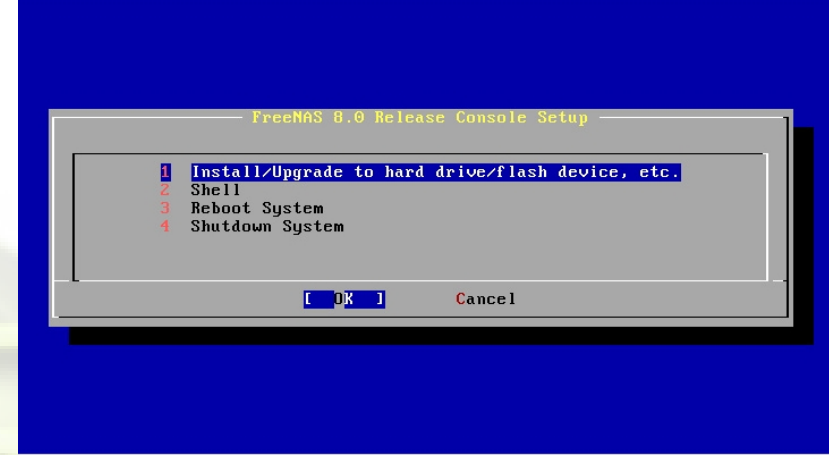
NAS aygıtları basitçe üzerlerinde kendi yazılımlarını barındıran, klavye ve fare'ye ihtiyaç duymadan bir ağa direk bağlanabilen kontrollerin bir arayüz aracılığı ile yapıldığı birden çok disk bağlanabilen dosya sunucularıdır.

Peki FreeNAS nedir?

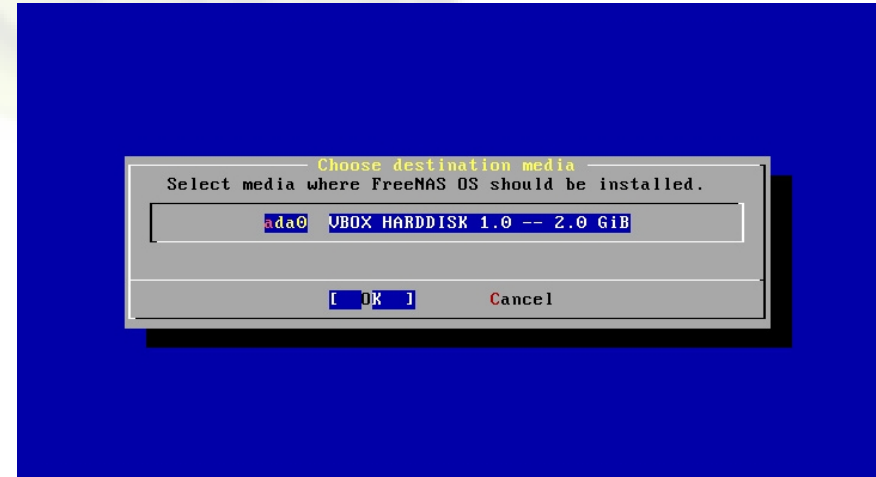
FreeNAS esasen FreeBSD tabanlı bir işletim sistemidir, çok düşük özelliklere sahip bir bilgisayar bile hayata döndürebilir ve dosya sunucusu olarak kullanılmasına olanak sağlar veya ek bir ücret ödemeden herhangi bir bilgisayar bir NAS'a çevirebilir. FreeNAS donanımsal bir çözüm değildir sınırlarını siz belirlersiniz, kablolu ve kablosuz ağlara bağlanabilir, MacOS, Linux ve Windows ağlarına

Dağıtım İncelemesi

Bilgisayarımızı CD'den başlatıyoruz, bizi ilk olarak aşağıdaki kurulum menüsü karşılayacaktır. "Install/Upgrade" Kur/Yükselt seçeneği ile kurulumu başlıyoruz.

Bizden kurulum için bir disk seçmemizi isteyecektir, küçük boyutları sayesinde bir Flashdisk'e dahi kurulabilir, Virtualbox ile oluşturduğum 2 GB'lık sanal ortamda kurulumu gerçekleştiriyorum. Seçimimizi yaparak devam ediyoruz.

Seçtiğimiz alandaki tüm verinin silineceğini, devam etmek isteyip istemediğimi soruyor, "Yes" diyerek devam edelim.

FreeNAS'ın boyutları, masaüstü yönetici barındırmaması ve gereksiz

paketler içermemesi ne-deni ile boyutları çok düşüktür kurulum kısa sürecektir. Tamamlandığında aşağıdaki ekran ile karşılaşacaksınız "OK" diyoruz.

Sistemi yeniden başlatmak için "Reboot System" seçeneğini işaretleyip "OK" diyoruz ve CD'yi çıkartıyoruz. Sistemi yeniden başlattığımızda aşağıdaki ekran ile karşılaşacağız herhangi bir seçim yapmazsan [default] seçeneği ile başlayacaktır.

Kurulum bitti. Bazı ayarları komut satırı ile yapmak mümkündür; ama aynı ayarları arayüzü kullanarak yapmak çok daha kolay olduğu için herhangi bir işlem yapmamıza gerek yok.

Kurulum tamamlandıktan sonra kendisi bağlı olduğu ağdan bir ip adresi alacaktır.

Yanda görüldüğü gibi sunucumuz,

<http://10.0.2.15> adresini almış, ağdaki herhangi bir bilgisayar-dan <http://10.0.2.15> adresini açıyoruz, karşımıza kullanıcı adı ve şifre

```
mountd not running? (check /var/run/mountd.pid).
Waiting for http...Done.
Tue Jul 12 07:07:59 PDT 2011
FreeBSD/i386 (freenas.local) (ttyv0)

Console setup
-----
1) Configure Network Interfaces
2) Configure Link Aggregation
3) Create VLAN Interface
4) Configure Default Route
5) Configure Static Routes
6) Configure DNS
7) Shell
8) Reboot
9) Shutdown

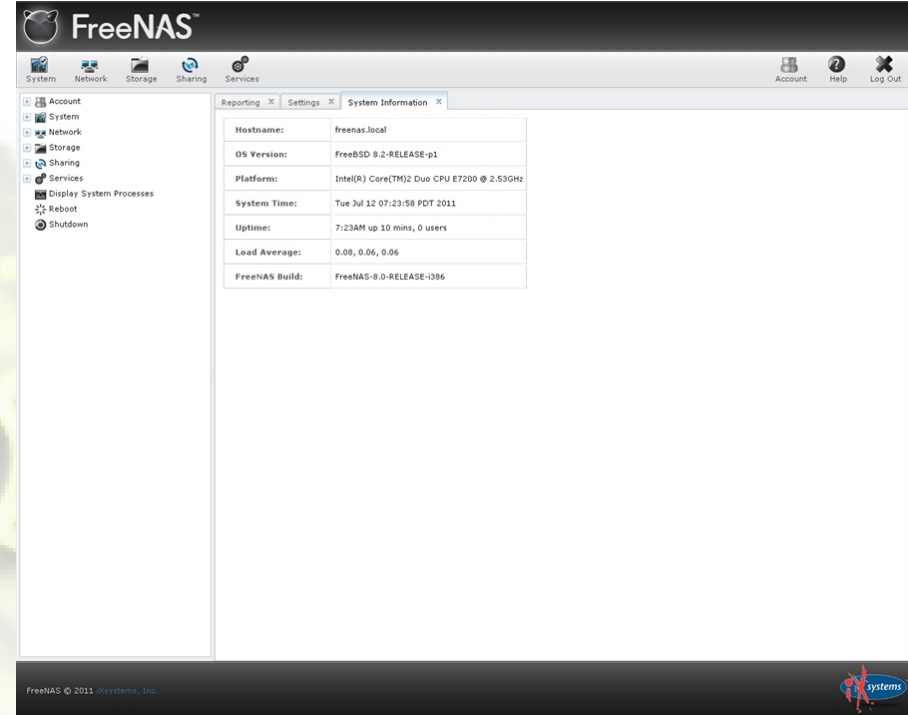
You may try the following URLs to access the web user interface:
http://10.0.2.15/
Enter an option from 1-9: 
```

soran bir ekran gelecektir.

Kullanıcı adı: admin

Şifre: freenas

Giriş yaptığımızda aşağıda gördüğünüz sistem bilgisi ekranı ile karşılaşacaksınız.

FreeNAS'ın en güzel yeteneklerinden birisi de gelişmiş raporlarıdır, günlük, aylık kullanım hakkında bilgiler içeren bu ekran, sistem kaynaklarının kullanımı hakkında detaylı bilgiler verir.

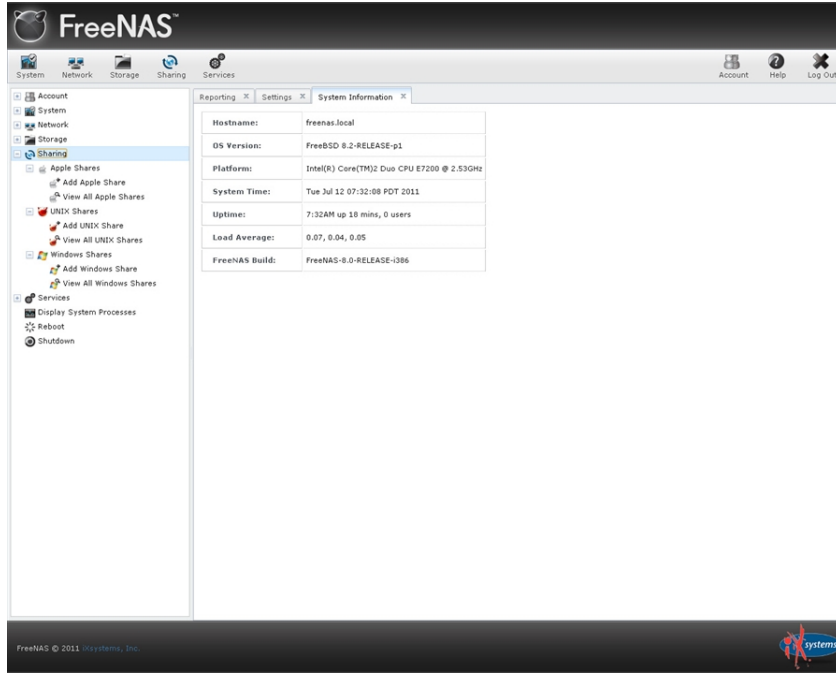
Birden çok ağ kartı ile ayrı ayrı platformlarda sunucu hizmeti verebilirsiniz, yada "Load Balancing" özelliği sayesinde gelen istekleri ayrı ayrı ağ kartlarına yönlendirebilirsiniz. Donanımınız elverişli ise kablolu ağlarda da kullanabilirsiniz.

Sisteme sonradan ilave ettiğiniz disklerinizi tanıyacaktır, bu diskleri elle veya otomatik olarak sisteme dahil edebilirsiniz.

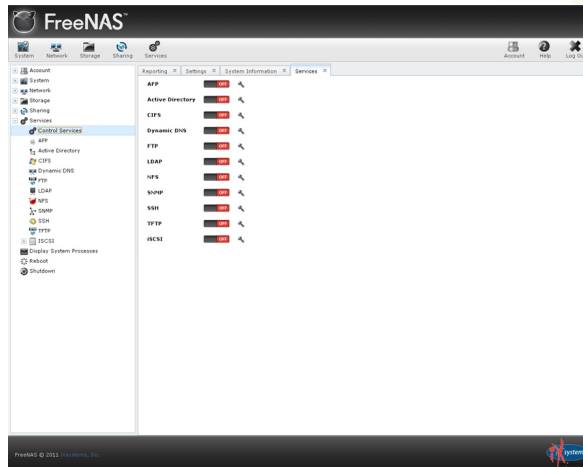

Çevrimiçi Bir Ambar:FreeNAS

Apple, Unix ve Windows ağlarında dosya paylaşımı yapmak mümkündür. Çok basit ve kullanışlı bir arayüze sahip.

Sistem kurulduğu andan itibaren birçok servisi barındırır, bu servisler kapalı olarak gelmektedir fakat yönetim panelinden açabilirsiniz, bu servisler sayesinde sunucunuz Active Directory ağına bağlanabilir, ftp sunucu olarak çalışabilir, ssh ile yönetilebilir. Bunlar sadece yeteneklerinden birkaçı...

Dağıtım İncelemesi

FreeNAS sınıfının en iyisi unvanını hak ettiğini, yetenekleri ve özellikleri ile kanıtıyor. Umarım artık eski bilgisayarlarınızı değerlendirirken FreeNAS'ı göz önünde bulundurursunuz.

[1] <http://sourceforge.net/projects/freenas/files/FreeNAS-8/>

Suat ALPOĞLU
suatpoglu@gmail.com

FreeBSD tabanlı ve bir bilgisayar, güvenlik duvarına çeviren bir işletim sistemi olan pfSense, Suat ALPOĞLU tarafından inceleniyor.

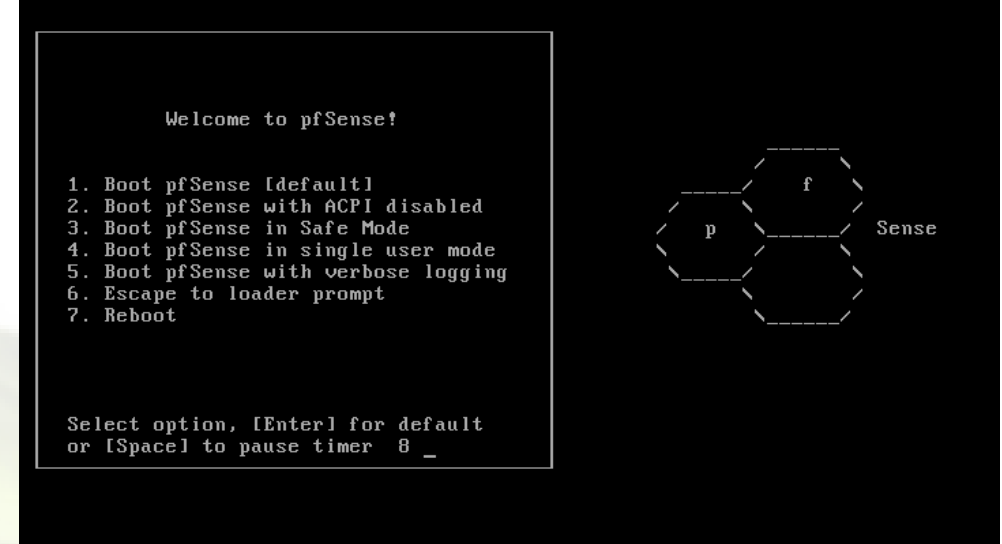
bilirsiniz.

Kuruluma başlamak için güncel CD kalıplarını buradan [1] indirebilirsiniz, bilgisayarımızı pfSense CD'sinden başlatıyoruz 1.

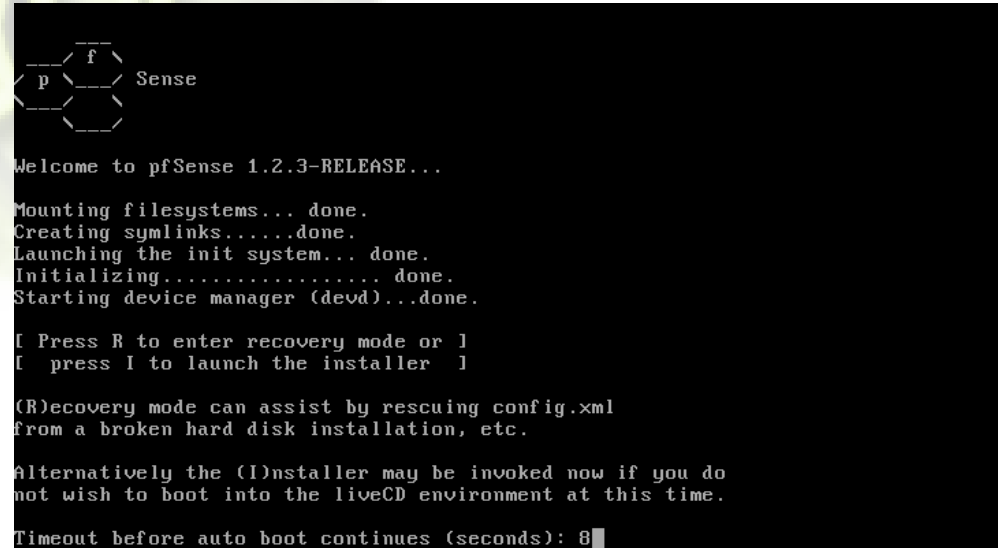
pfSense FreeBSD tabanlıdır ve güvenlik duvarı olarak tasarlanmış bir işletim sistemidir, düşük sistem gereksinimleri sayesinde eski donanımlarda da çalışabilir. Peki güvenlik duvarları basitçe ne işe yarar internetten gelen bilgileri denetler, istenmeyen paketlerin girişini engeller, ağınızı saldırılara karşı korur, aynı şekilde ağ içerisindeki kullanıcıların istenilmeyen sitelere girişini engelleyebilir, port filtrelemesi yaparak ağda istenilmeyen programların çalışmasını engeller... Faydaları saymakla bitmez, ev kullanıcıları için belki o kadar önem taşımayabilir ama büyük ağların olmazsa olmazıdır.

pfSense sayesinde eski bir bilgisayar sorunsuz bir güvenlik duvarına çevirmek çok kolaydır. Zaten bir kez kurduktan sonra tüm yönetimi web arayüzünden yapabileceğiniz için bilgisayar nereye koyduğunuz bile unuta-

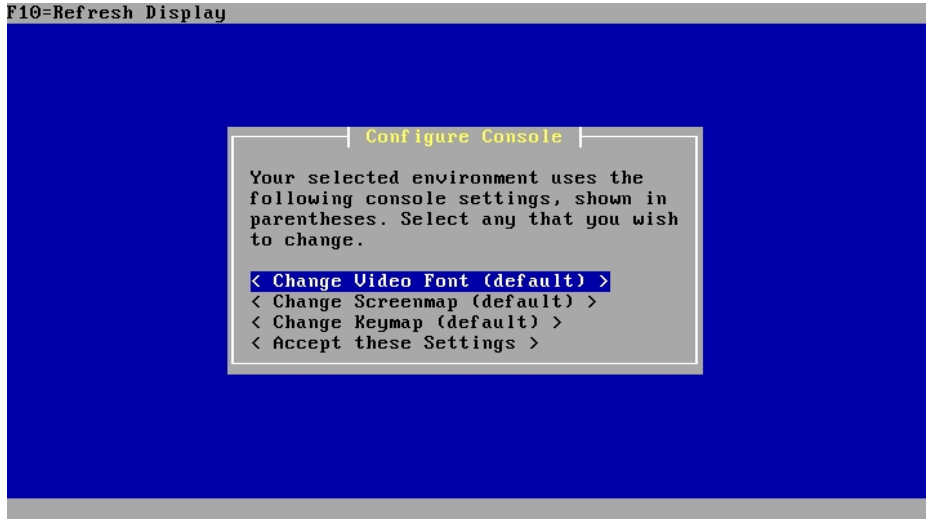
seçeneği seçiyoruz.

Yeni kurulum yapacağımız için "I" yazarak devam ediyoruz.

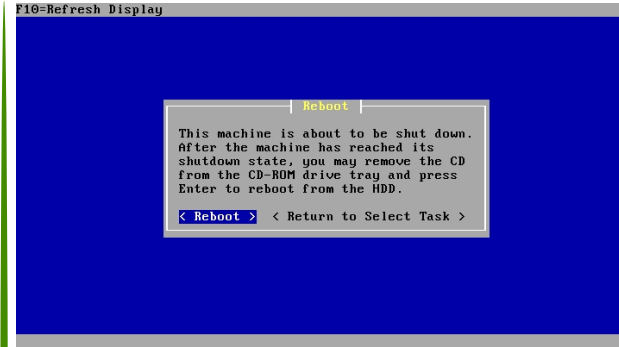

Sonraki adımda yazı tipi, klavye ve ekran çözünürlüğü ayarlamak mümkün ama bizi sadece klavye ilgilendiriyor "Change Keymap (Default)" seçiyoruz.

Türkçe Q Klavye için "tr.iso9.q.kbd" seçimini yapıyor ve "Accept these Settings" diyerek, yaptığımız ayarları kaydediyoruz.

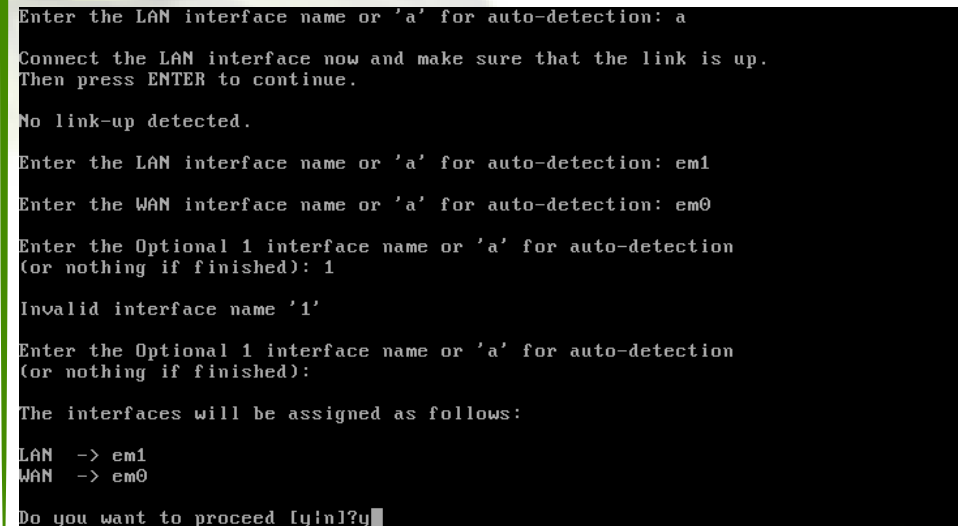
Bu kısımda bir çok ayarı "Custom Install" seçeneği ile yapmak mümkün fakat kurulumdan sonra bu ayarları yönetim panelinden yapmak çok daha kolay bu nedenle hiçbir ayar yapmadan "Quick/Easy Install" şıkkını seçerek devam edelim.

Tüm bilgilerin silineceği belirten bir uyarı gelecek. "OK" diyelim ve devam edelim. Dosyaların yüklenmesi tamamlandığında "Reboot" diyerek sistemi yeniden başlatalım. CD'yi çıkartmayı unutmayın.

İki ethernet kartımız var. Birisi güvenlik duvarımızın internet ile, diğeri ise yerel ağ ile olan bağlantısını sağlıyor. Bize ilk olarak ağ kartlarının otomatik olarak bulunmasını isteyip istemediğimizi soracaktır "a" yazarak devam edelim.

İlk önce "LAN" yani yerel ağımızda hangi ağ kartını kullanmak istediğimizi soruyor ben "em1" yazıyorum. Daha sonra "WAN" yani internete hangi ağ kartı ile çıkmak istediğimizi soracaktır "em0" diyorum. Yaptığımız ayarların uygulanması ve servislerin başlaması için "y" yazarak devam ediyoruz.

Ağ Trafiğinde Bir Polis:pfSense

Kurulum tamamlandı. Birinci kartımız 192.168.1.5 IP adresini aldı ve internet'e çıktı. İkinci kartımız ise 192.168.1.6 IP adresini aldı, ağdaki bilgisayarların internet'e bağlanabilmeleri için güvenlik duvarımıza bağlanmaları gerekli, bunun içinde ağ geçidi olarak "192.168.1.6" adresini kullanmalılar.

```
*** Welcome to pfSense 1.2.3-RELEASE-pfSense on pfSense ***

WAN*          ->  em0      ->  192.168.1.5
LAN*          ->  em1      ->  192.168.1.6

pfSense console setup
*****
0) Logout (SSH only)
1) Assign Interfaces
2) Set LAN IP address
3) Reset webConfigurator password
4) Reset to factory defaults
5) Reboot system
6) Halt system
7) Ping host
8) Shell
9) PFtop
10) Filter Logs
11) Restart webConfigurator
12) pfSense Developer Shell
13) Upgrade from console
14) Enable Secure Shell (sshd)

Enter an option: 
```

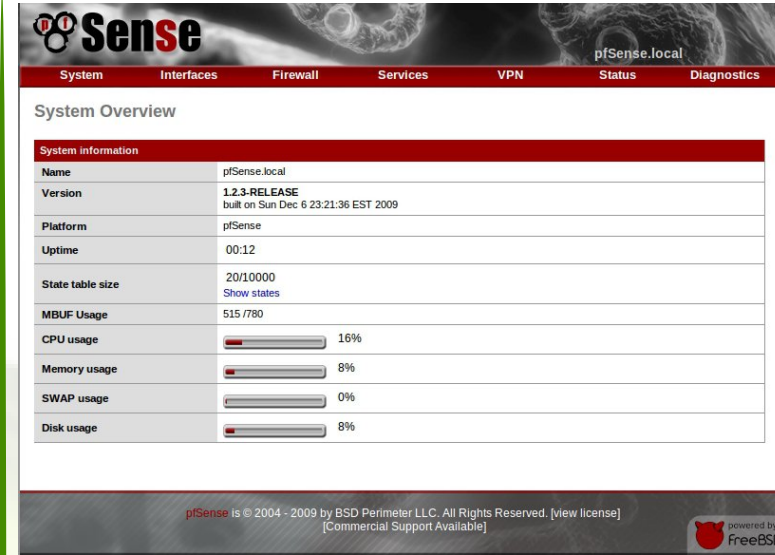
Kurulum bittiğine göre biraz pfSense'yi tanıyabiliriz. pfSense'nin gerçekten çok basit ve kullanışlı bir yönetim paneli var bu panele güvenlik duvarımızın adresini web taracımıza yazarak ulaşabiliriz. Bizim yaptığımız kurulumda bu adres http://192.168.1.5 idi.

Ön tanımlı olarak
kullanıcı adı: admin
şifre: pfsense 'dir.

Yönetim paneline ulaştığımızda bizi sistem ve sistem kaynakları hakkında bilgi veren tanıtım ekranı karşılamakta.

Dağıtım İncelemesi

Engellemek istediğiniz IP ve portları kural ekleyerek tanımlayabiliyorsunuz . Birçok servis kurulu olarak gelmekte. Bu hizmetlere "Services" altından erişebilirsiniz.

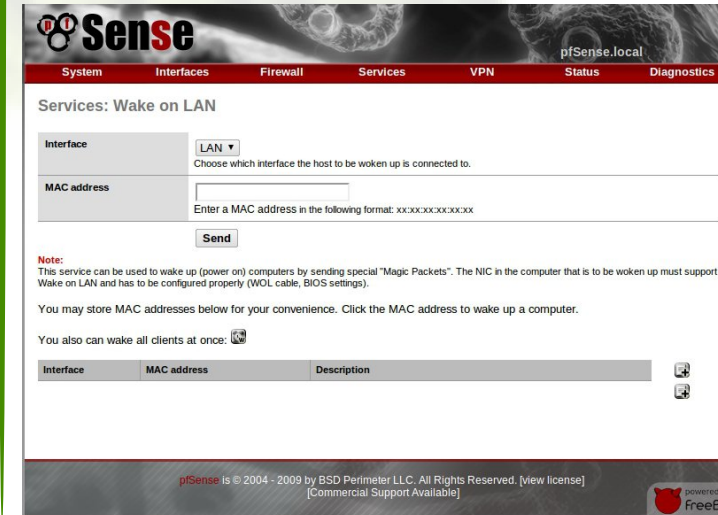

The screenshot shows the pfSense System Overview page. The top navigation bar includes System, Interfaces, Firewall, Services, VPN, Status, and Diagnostics. The System Overview section displays system information in a table:

System information	
Name	pfSense.local
Version	1.2.3-RELEASE built on Sun Dec 6 23:21:36 EST 2009
Platform	pfSense
Uptime	00:12
State table size	20/10000 Show states
MBUF Usage	515 / 780
CPU usage	16%
Memory usage	8%
SWAP usage	0%
Disk usage	8%

At the bottom, there is a copyright notice: "pfSense is © 2004 - 2009 by BSD Perimeter LLC. All Rights Reserved. [View license] [Commercial Support Available]" and a "powered by FreeBSD" logo.

"Status" menüsü altında trafik, sistem, filtre ve çalışan servisler hakkında birçok bilgiye ulaşmak mümkün. "System" menüsünde bulunan "Packages" menüsünde bir çok paket var, bu eklentiler sayesinde güvenlik duvarınızı özelleştirebilir ve daha çok işlev kazanabilirsiniz, (Cron) Zamanla servisi sayesinde istediğiniz komutları sizin uyarladığınız takvime göre uygulayacaktır .

The screenshot shows the pfSense Services: Wake on LAN configuration page. The top navigation bar is the same as the previous screenshot. The page title is "Services: Wake on LAN". There is a form with the following fields:

- Interface: A dropdown menu with "LAN" selected.
- MAC address: A text input field with a placeholder "Enter a MAC address in the following format: xx:xx:xx:xx:xx:xx".
- Send: A button.

Below the form, there is a "Note:" section with text: "This service can be used to wake up (power on) computers by sending special 'Magic Packets'. The NIC in the computer that is to be woken up must support Wake on LAN and has to be configured properly (WOL cable, BIOS settings)." and "You may store MAC addresses below for your convenience. Click the MAC address to wake up a computer." There is also a section for "You also can wake all clients at once:" with a checkbox and a button.

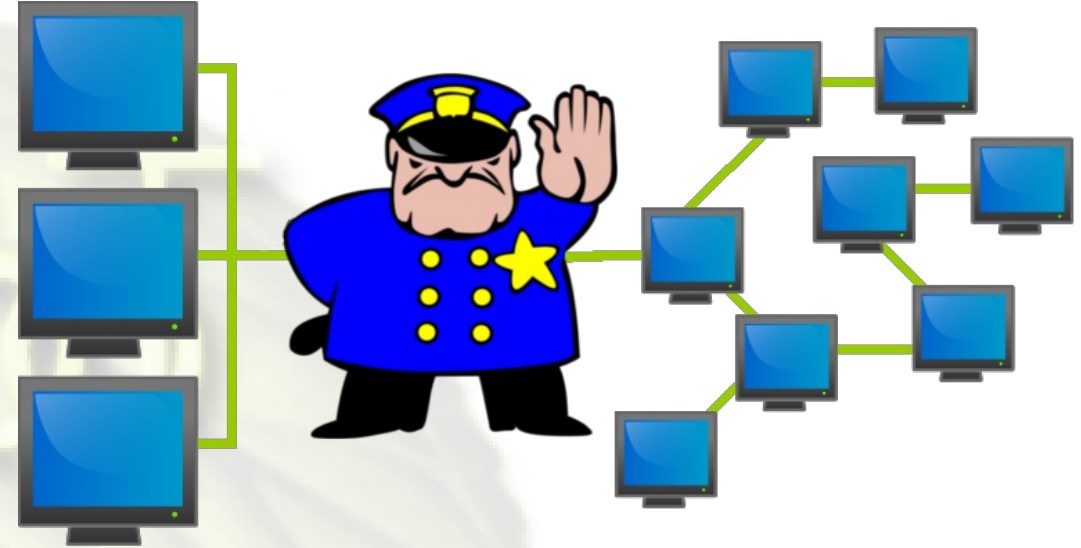
At the bottom, there is a table with columns: Interface, MAC address, and Description. The table is currently empty.

At the bottom, there is a copyright notice: "pfSense is © 2004 - 2009 by BSD Perimeter LLC. All Rights Reserved. [View license] [Commercial Support Available]" and a "powered by FreeBSD" logo.

Bir de "Wake on LAN" var, bu da ağınızda bulunan bilgisayarların açılış sinyali göndererek açılmasını sağlayan bir özellik, zamanlama servisini yüklerseniz istediğiniz zamanda tüm ağın

Gözüme çarpan bir özellik de "Load Balancer" özelliği oldu. Bu özellik sayesinde bir kaç internet bağlantısını ağ içerisinde kullanmak mümkün. Bu özelliği donanımsal olarak barındıran modemler yüksek fiyatlardan satılmakta; fakat pfSense tamamen ücretsiz.

pfSense'nin yetenekleri saymakla bitecek gibi değil, biraz çaba ile kendi güvenlik duvarınızı kurmanızı sağlayan, gelişmiş yönetim paneli sayesinde rahatlıkla yönetilebilen, sistem kaynağı kullanımının çok düşük olması sayesinde eski bilgisayarlara dahi rahatlıkla kurulabilen, donanımsal biz çözüm olmadığı açık kaynaklı bir proje olduğu için geliştirilmeye açık ve güncelliğini her zaman koruyan bir sistem.

[1] http://www.pfsense.org/index.php?option=com_content&task=view&id=58&Itemid=46

Hasan GÖRMÜŞ
hsngrms@ovi.com

Hasan GÖRMÜŞ, minik kullanıcılar için açılmış olan bir Tux Paint resim yarışmasını bizlerle paylaşıyor. Var mı ülkemizden katılacak? :-)

adresini ziyaret edebilirsiniz.

sugarlabs

Tux Paint resim yarışması tüm dünyada 3-12 yaş arası çocuklara yönelik bir etkinlik. Amaç açık kaynak yazılım kullanımına özendirmek ve Tux Paint'in dikkat çekmesini sağlayarak daha çok çocuğa ulaşmak. Worldlabel.com sponsorluğunda yapılan bu yarışmada birçok güzel ödül var ve onlarca kişi çeşitli hediyeler kazanacak.

Okuyucu kitemizin içerisinde 3-12 yaş arası çocuklar olduğunu sanmıyorum. Fakat bu yarışmaya yiğeninizin, çocuğunuzun veya küçük kardeşinizin katılmasını sağlayabilirsiniz. Bunun için Tux Paint'i sitesinden [1] indirin, bir resim yaptırın ve yarışmaya başvurun. Ödül olarak 3 tane OLPC laptop, 10 tane Sugar-on-a-Stick ve Tux Paint tişörtleri gibi birçok harika ödülден birini kazanma şansınız var. Sugar on a Stick hakkında bilgi için [2]

Kurallar

- Sadece 3 - 12 yaş arası çocuklar katılabilir,
- Yarışmaya 1 kez katılabilirsiniz,
- Tüm çizimler yalnızca Tux Paint ile yapılabilir,
- Yaptığınız resimleri worldlabel@gmail.com adresine .PNG formatında göndereceksiniz.

E-postayı gönderirken belirtmeniz gereken bilgiler şunlar:

- Resmi yapan kişinin adı soyadı,
- Yaşı,
- Resminizin başlığı,
- Hangi ülkede yaşadığınız,
- E-posta ekine ekleyeceğiniz resminiz (.PNG formatında)

Gönderilen resimler kalitesine ve orijinalliğine göre değerlendirilecek, Hikayesi olan resimlere ekstra puanlar verilecek,

Bütün çalışmalar Creative Commons ile lisanslanacak ve Worldlabel.com sitesinde sergilenebilecek.

Yarışmadan bahsettik. Tux Paint'in az çok resim çizmeye yönelik bir program olduğunu da anlamışsınızdır. Peki nedir Tux Paint ve nasıl kullanılır, bunlardan bahsedelim.

Tux Paint minik dostlarımız için tasarlanmış, onların yaratıcı ruhunu açığa çıkarabileceğeğlenceli bir çizim/boyama yazılımıdır. Kullanımı kısaca şöyle; açarsınız, çiziminizi yaparsınız, derseniz kaydedersiniz ve çıkararsınız. İşte bu kadar basit, zaten çocuklar için tasarlandığından böyle olması doğal.

Şimdi kısaca ince ayrıntılardan bahsedelim, mesela; nasıl ayar yapacağınızdan veya yaptığınız çizimlerin varsayılan olarak nereye kaydedildiğinden ve bunu nasıl değiştirebileceğinizden...

Detaylı ayarları yapmak için Tuxpaint-config yazılımını kurmanız

gerekıyor. Bunun için uçbirimde aşağıdaki komutu yazın:

```
sudo apt-get install tuxpaint-config
```

(Eğer Tux Paint'i Windows'a da kuracak olursanız Tuxpaint-config'i ayrıca kurmanız gerek yok kendisi zaten Tux Paint ile beraber kuruluyor.)

Türkçe desteği olduğu için ayarlardan çok fazla bahsetmeyeceğim sadece çizimlerin varsayılan olarak nereye kaydedildiğini söylemekte fayda var diye düşünüyorum.

- **Linux'ta:**

/home/KULLANICI-ADI/.tuxpaint/saved

KULLANICI-ADI sizin kendi kullanıcı adınızı olmalı, .tuxpaint klasörü gizlidir görüntüleyebilmek için ev klasöründeyken CTRL+H tuşlarına basmanız yeterli (Kısayol Nautilus ve PCManFM için geçerlidir).

- **Windows Vista/7'de:**

C:\Users\KULLANICI-ADI\AppData\Roaming\TuxPaint\saved

Daha eski Windows sürümlerinde:

C:\Documents and Settings\KULLANICI-ADI\Application Data\TuxPaint\saved

Yazılımı denediğiniz zaman neden eğlenceli dediğimi çok iyi anlayacaksınız. Görseller, sesler ve metinler, hepsi çocuklar için özenle seçilmiş. Esasen çocuklar için olsa da aslında stres atmak için ideal, ancak profesyonel olarak kullanıma uygun değil. Sözü daha fazla uzatmadan sizleri Tux Paint ile eğlenceli çizimlere bırakıyorum, çizim yaparken dalıp, minik dostlarımızın yarışmaya katılmasını sağlamayı unutmayın. Hatırlatmakta fayda var, Tux Paint, SourceForge tarafından Haziran ayının açık kaynak projesi seçilmişti. Bilgi için buraya [3] gözüatabilirsiniz.

[1] <http://www.tuxpaint.org>

[2] http://wiki.sugarlabs.org/go/What_is_Sugar

[3] <http://sourceforge.net/blog/potm-201106/>

Yiğit ATEŞ

yigitates52@gmail.com

Linux Mint'in yerelleştirme çalışmalarını bir nasıl yazısı; çalışma anlayışını ise bir makale tadı ile bizlerle paylaşmış Yiğit ATEŞ. Bu ilginç yazıyı, birden fazla okuyun derim.

başladım. Ülkemizde maalesef, GNU/Linux ve özgür yazılım kullanan kişi sayısı çok az. Bu kişilerden yeterli İngilizcesi olanlar çok daha az. Bu insanlardan bir işin ucundan da ben tutayım diyen kişi sayısı ise inanılmaz çok çok daha az. Kısacası, ülkemizde çeviri yapan

Aslında bu yazıyı yazmadan önce; daha çok çeviri çalışmalarına nasıl katkıda bulunabileceğinizi anlatan, Türkiye'de GNU/Linux çevirilerinin genel durumunu ise kısa bir şekilde değerlendirecek, bilgilendirici bir yazı yazmayı planlıyordum. Fakat yazı ilerledikçe içimde biriken şeyleri aktarmadan bu konulara girmemin mümkün olmadığını acı da olsa fark ettim.

Bu yüzden, bu yazıda çevirilere nasıl katkıda bulunabileceğinizi anlatmadan önce Türkiye'de GNU/Linux çevirilerinin nasıl ilerlediğine, ne durumda olduğuna değineceğim. Daha sonra, çevirilerin nasıl yapıldığını anlatmaya çalışacağım.

Öncelikle, bu çevirileri niye yapıyoruz sorusuyla başlayalım. Yanıtı basit tabii ki, herkesin özgür yazılımları özgürce kendi dilinde kullanabilmeleri için. Ben, çevirilere destek olmaya bu düşünceyle

insanların durumu bu aslında. Don Kişot, yel değirmenlerine karşı. Belli oluşumlarda geniş ekipler görebilirsiniz belki ama arkaplanda mutlaka işler birkaç kişinin sırtına yüklenmiş durumdadır. İş yürüten çok az sayıda yetkin insan var ve bu insanlar bu işlerden elini eteğini çektiğinde bu işi devam ettirecek kimse bulunamıyor. Yani, ortada bir sistem yok. Tamamen kişilere bağımlı durumdayız. Bu aslında, sadece çeviriler için geçerli değil tabii ki, maalesef insanımızın yapısı bu.

Şunu anlamamız gerekiyor, biz özgür yazılım kullanıyoruz. Peki ama nedir bu özgürlük? Yalnızca içi boş havalı bir laf mıdır, bizim için ne anlama geliyor? Özgür yazılımın en güzel tarafı, hepimizin olmasıdır. Hepimizin birlikte çalışarak ortaya çıkardığı bir üründür. Kimisi kod yazar, kimi insanlara yardımcı olur, kimi belgelendirme çalışmalarına katılır, kimi de çeviri yapar. Sonuçta ortaya çıkan ürün ise bana aittir, bize aittir, hepimize aittir. Eğer özgür yazılım kullanıyorsak, bir işin ucundan da biz tutmalıyız. Buna mecburuz, aksi takdirde bu felsefe sadece laftan ibaret kalır. Bizim, Microsoft ve Apple gibi şirketlerin sahip olduğu gibi bir gücümüz yok belki ama doğru kullanabilirsek çok daha etkili olabilecek bir potansiyelimiz var. O potansiyel, bizatihi bizleriz. Siz katkı yaptığınız, bizzat emek verdiğiniz ve oluşmasına katkıda bulunduğunuz bir ürün kullanmak istemez misiniz? Olaylara bu açıdan yaklaşılması gerekir. Özgür yazılım ve GNU/Linux camiasında salt faydacı yaklaşımlarla bir yere varamayız.

Bu işin bir yönü. Diğer yönü ise bir türlü beceremediğimiz koordinasyon sorunları. Çeviri ekipleri o kadar dağınık ki, herkes ayrı telden çalışıyor. Bir türlü bir araya gelip birlikte çalışmayı beceremiyoruz, bir araya geldiğimizde de tek becerbildiğimiz şey kavga etmek oluyor. Halbuki bütün ekipler bir araya gelip uyumlu şekilde çalışsa bu kadar kısıtlı insan gücüne rağmen inanın çevrilmedik çok az yazılım kalır, çeviri kalitesi de inanılmaz artar. Ama hayallerle gerçekler her zaman örtüşmüyor maalesef.

Bir Yerelleştirme Öyküsü

Ubuntu, Launchpad'de kendine ayrı çeviri yapıyor. Gnome ve Kde'nin ayrı çeviri takımları var. Kimi Transifex, kimi Pootle kullanıyor. Doğrudan .po dosyalarından ayrı yazılımları çeviren insanlar var, sanırım Pardus da farklı bir sistem kullanıyor. Bu insanların birbirlerinden haberleri yok, aynı yazılımın kaç kere çevrildiğini, ne kadar zaman ve emeğin boşa gittiğini bilen de yok. Açıkçası pek umursayan da yok. Zaman zaman bu yönde girişimler olsa da bir sonuç alınamadı, sanırım beraber çalışmak gibi bir huyumuz da yok. Böyle bir ortamda, yine de başarılı sayılırız aslında.

Diğer yandan, etrafta dolaşan bir de mit var. GNU/Linux dağıtımlarını çeviren insanların Türkçe'ye gereğinden fazla hassasiyet gösterdiği şeklinde. Zaten kendini yalnız hisseden insanlar, bir de bu saçmalıklarla uğraşmak zorunda kalabiliyor. Türkçemize sahip çıktık diye üstüne bir de suçlu oluyoruz. İngilizce bir sözcüğün yerine Türkçe bir karşılık üretmeye çalıştığımızda yer yerinden oynuyor. Çeviri çalışmalarında göremediğimiz insanlar, iş tartışmaya gelince sayfalar dolusu şeyler yazabiliyor. Tartışma bittiğinde ise iş yine aynı insanlara kalıyor.

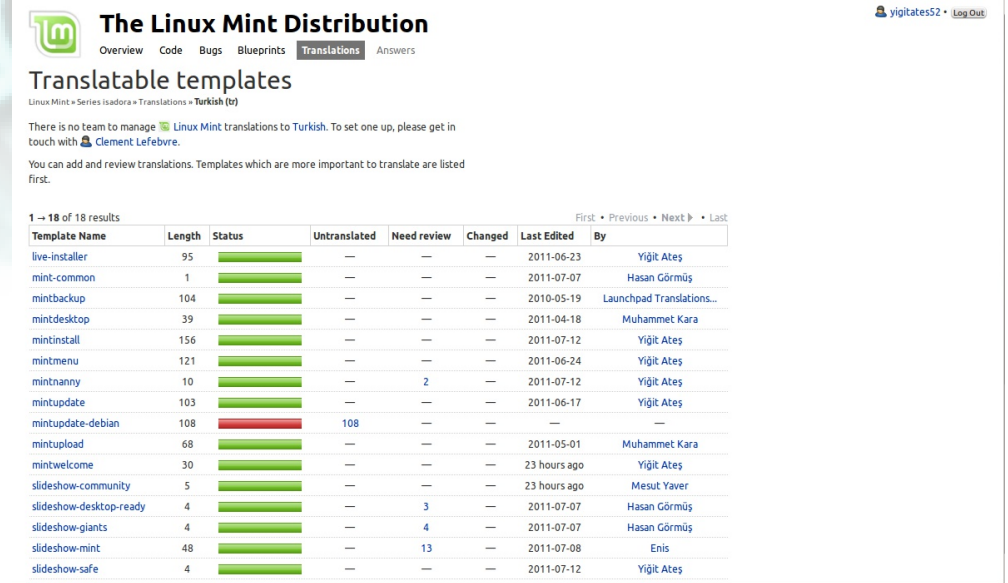
Diğer bir sorunumuz da, yazılımı kullanmayan, hadi kullanmayı geçtim adını bile duymayan arkadaşların o yazılımı çevirmeye kalkışmaları. Tamam, illa ki yazılım açılıp her şey kontrol edilerek bire bir çevrilsin demiyorum. Bunu yapabilecek yeterli insan gücümüz yok henüz. Ama en azından, çevirdiği şey hakkında ufak bir bilgisi olmalı insanın. Örneğin, Mint'te ve Ubuntu'da (aslında tüm Gnome dağıtımlarında) dosya kopyalarken şu kadar dakika kaldı yerine şu kadar sol yazar. Çünkü onu çeviren arkadaş, Nautilus'u çevirdiğinin farkında bile değildir. "Left" ifadesini görünce "sol" karşılığını yapıştırmıştır. Yine bazı yazılımlarda, komiklik derecesine varan çeviriler görebiliyoruz. Sırf bu yüzden, sistemlerini İngilizce'ye çevirip o şekilde kullanan arkadaşlarımız var. O yüzden lütfen, üstünkörü bir şekilde destek olacaksanız destek olmayın. Orada saçma bir çeviri duracağına, İngilizcesi dursun daha iyi.

Nasıl

Evet, içimde biriken şeyleri aktarıp biraz rahatladığıma göre asıl konumuza geçebiliriz. Çeviriler nasıl yapılıyor?

Aslında, yukarıda da belirttiğim üzere bu işin tek bir yöntemi yok. Hepsini anlatacak durumumuz da yok. O yüzden belli başlı yöntemler üzerinde durmakta fayda var. İlk olarak, en beğendiğim ve ileride tüm özgür yazılım projelerinin tek bir merkezden çevrilmesini sağlayabilecek -bana göre- tek platform olan Launchpad ile başlayalım.

Launchpad, Ubuntu'nun arkasındaki şirket olan Canonical'e ait ve çeşitli özgür yazılımlara hizmet veren bir platform diyebiliriz. Bizim konumuz olan çeviriler haricinde, yazılımlara ait hata kayıtlarını, kaynak kodlarını, paketleri, geliştiricilerle iletişime geçilebilen bir soru-cevap bölümünü, e-posta listelerini vs. içeren çok geniş bir havuz. Çeviri sistemi için Launchpad'i kullanan yazımların çevirileri bu sistemle web üzerinden yapılıyor.

The Linux Mint Distribution

Overview Code Bugs Blueprints Translations Answers

Translatable templates

Linux Mint » Series isadora » Translations » Turkish (tr)

There is no team to manage [Linux Mint](#) translations to Turkish. To set one up, please get in touch with [Clement Lefebvre](#).

You can add and review translations. Templates which are more important to translate are listed first.

1 → 18 of 18 results

Template Name	Length	Status	Untranslated	Need review	Changed	Last Edited	By
live-installer	95	<div></div>	—	—	—	2011-06-23	Yigit Ates
mint-common	1	<div></div>	—	—	—	2011-07-07	Hasan Görmüş
mintbackup	104	<div></div>	—	—	—	2010-05-19	Launchpad Translations...
mintdesktop	39	<div></div>	—	—	—	2011-04-18	Muhammet Kara
mintinstall	156	<div></div>	—	—	—	2011-07-12	Yigit Ates
mintmenu	121	<div></div>	—	—	—	2011-06-24	Yigit Ates
mintnanny	10	<div></div>	—	2	—	2011-07-12	Yigit Ates
mintupdate	103	<div></div>	—	—	—	2011-06-17	Yigit Ates
mintupdate-debian	108	<div></div>	108	—	—	—	—
mintupload	68	<div></div>	—	—	—	2011-05-01	Muhammet Kara
mintwelcome	30	<div></div>	—	—	—	23 hours ago	Yigit Ates
slideshow-community	5	<div></div>	—	—	—	23 hours ago	Mesut Yaver
slideshow-desktop-ready	4	<div></div>	—	3	—	2011-07-07	Hasan Görmüş
slideshow-giants	4	<div></div>	—	4	—	2011-07-07	Hasan Görmüş
slideshow-mint	48	<div></div>	—	13	—	2011-07-08	Enis
slideshow-safe	4	<div></div>	—	—	—	2011-07-12	Yigit Ates

Bir Yerelleştirme Öyküsü

Launchpad'ın en büyük artısı, birlikte çalışılabilirlik. Herkes, birbirinin çevirilerini anlık olarak takip edebiliyor. Po dosyalarından çeviri yaptığınızda ise böyle bir şansınız olmuyor maalesef, ancak çeviriler yazılıma dahil olduklarında fark edebiliyorsunuz. Bu yüzden, hataların fark edilmesi de düzeltilmesi

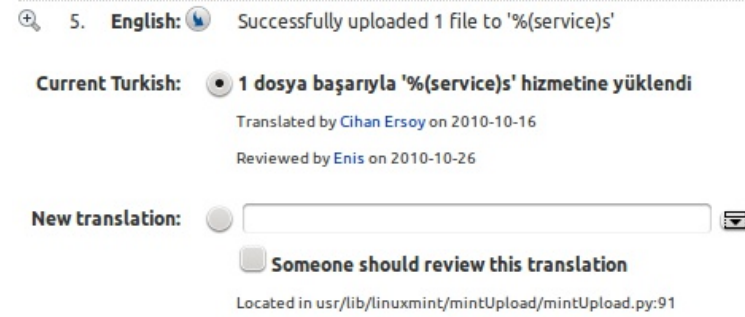
de çok daha kolay. Mint ve Ubuntu, çeviriler için Launchpad'i tercih eden dağıtımlar. Dolayısıyla bu dağıtımları temel alan diğer dağıtımların çevirileri de otomatik olarak buradan geliyor.

Launchpad'de çeviri yapabilmek için üyeliğinizi aldıktan sonra çevirmek istediğiniz yazılıma ait çeviri grubunun bir üyesi olmanız gerekiyor. Bazı gruplar, herhangi bir sınırlama getirmiyor. Doğrudan çevirilere başlayabili-yorsunuz. Bazılarında ise gruba üyeliklerin, grup yöneticileri tarafından onaylanması gerekiyor. Aslında, bu ikincisi benim de tercih ettiğim yöntem. Bu sayede, çeviri alanında güvenilirliğini ispatlamış insanlar gruba dahil ediliyor. Diğer yöntemde ise kötü niyetli veya bu işi üstünkörü yapabilecek insanlarla hiç uğraşmadan, işinize devam edebiliyorsunuz.

Yapıdan kısaca bahsettikten sonra, Launchpad üzerinden nasıl çeviri yapıldığından bahsedelim biraz. İlgili yazılıma ait çeviri sayfasını açtığınızda, karşınıza çevirilere ait dizgiler geliyor. Yukarıda İngilizcesi, aşağıda ise çeviriye gireceğiniz boş bir kutu var. O çeviriye ait özel olarak dikkat edilmesi gereken bir nokta varsa o da belirtiliyor. Boş kutulara çevirilerinizi giriyorsunuz ve next'e tıklayarak sonraki sayfadan devam ediyorsunuz. Son derece basit bir yapı var yani.

Launchpad'ın en güzel yanlarından birisi de öneri bırakabilmeniz. Eğer çeviriden emin değilseniz, çeviri gözden geçirilsin şikkını işaretliyorsunuz ve çeviriniz öneri olarak sunuluyor, doğrudan sisteme girilmiyor. Bu sayede, hem yanlış bir çeviri sisteme girmiyor, hem de diğer çevirmenler bu öneriden yararlanarak daha kolay ve düzgün bir çeviri yapabiliyor.

Nasıl

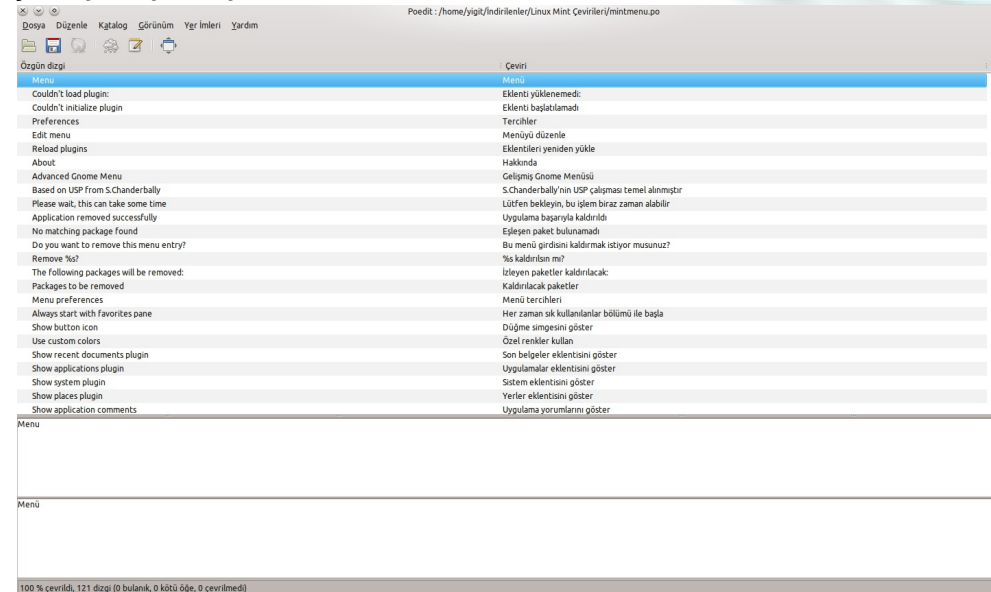
Yeri gelmişken; bazı arkadaşların da sık sık sorduğu, tüm çeviriler için geçerli olan bir durumdan bahsedelim. Çevirilerle uğraşan herkesin görebileceği üzere, zaman zaman %s, %d, <></>, %1, gibi anlam veremediğiniz karakterlerle karşılaşabiliyoruz. Bunları, genellikle aynen bırakmamız gerekiyor. Ancak, Türkçenin kendine has yapısından dolayı değişmesi gereken ya da dikkat edilmesi gereken noktalar oluyor. Bu konuya ilgi duyan arkadaşlar, forumumuzun çeviri bölümünden merak ettikleri her şeyi sorabilirler. Elimizden geldiğince yanıtlamaya çalışırız. İşte bu noktada da, Launchpad'in eksi yönlerinden biri karşımıza çıkıyor. Bu karakterlerin yanlış kullanımında herhangi bir uyarı gelmiyor sistemden ve bundan dolayı zaman zaman yazılımlara dahil olduktan sonra fark edilen hatalar olabiliyor. Poedit gibi gettext araçlarında ise kaydet tuşuna bastığınızda ilgili satırı belirterek o satırda bir hata olduğunu ve düzeltmemiz gerektiğini gösteren uyarı çıkıyor.

Launchpad'ın kullandığı bir diğer yöntem ise karma sistemi. Bu özelliği, olumlu mu değerlendirmek lazım, olumsuz mu şu güne kadar ben de karar verebilmiş değilim. Peki, nedir bu karma? Kısaca, yaptığınız çevirilerden sonra size verilen bir puan diyebiliriz. Ne kadar çok çeviri yaparsanız, o kadar çok puanınız oluyor. Karma puanı yüksek olan bir arkadaş, çevirilere yoğun olarak katkı veren biri olduğu anlamına geliyor. İşte, sorun da tam olarak burada ortaya çıkıyor. Kimi arkadaşlar, sırf daha fazla karma puanı elde edebilmek uğruna, yalan-yanlış, üstünkörü, son derece kalitesiz çeviriler ortaya çıkarabiliyor. Bu arkadaşlara itibar etmeyiniz, bu arkadaşların amacı özgür yazılıma

Bir Yerelleştirme Öyküsü

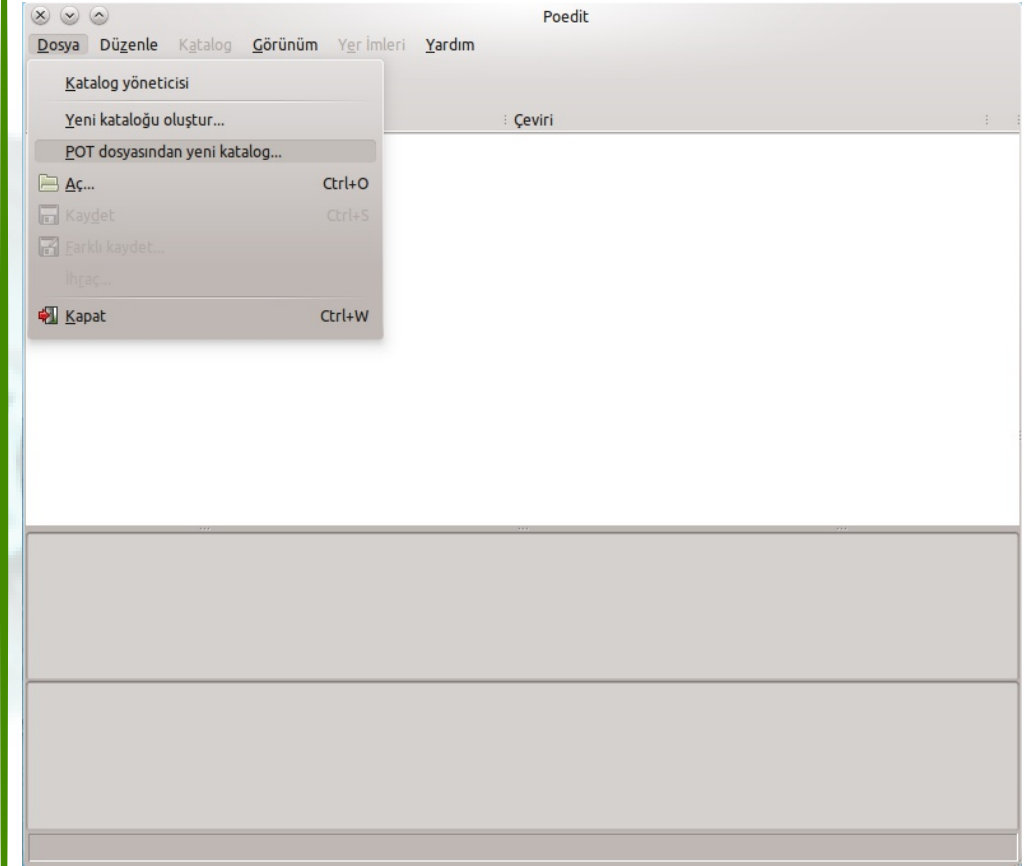
destek olmak değil, onu kullanarak fayda sağlamaya çalışmaktır. Yani, karma sistemi iki ucu keskin bir bıçak. Doğru kullanıldığında çok güzel bir sistem, yanlış kullanıldığında ise sistemi olumsuz etkileyecek bir yapı olarak çıkıyor karşımıza. Uzun süre çeviri yapmadığınızda karma puanınızın düşeceğini de hatırlatalım. Launchpad'den yeteri kadar söz ettiğimize göre, .po dosyalarından nasıl çeviri yaparız konusuna geçelim. Bunun için çeşitli yazılımlar var özgür yazılım camiasında. Ancak, benim en çok beğendiğim yazılım Poedit. Temiz arayüzü, kullanımının son derece kolay olması, güzel bir uyarı sistemine sahip olması ve .po dosyasına işlenecek çeşitli bilgileri ayarlayabilmenin kolaylığı nedeniyle tercih ettiğim bir program. Şöyle bir yapısı var:

En yukarıda, tüm çevrilecek dizgiler baştan sonra sıralanıyor. Dizgiler arası geçişi buradan sağlıyoruz. Onun aşağısında ise seçili dizgeye ait çeviri ekranı geliyor. Bu ekranda; yine yukarıda orijinal metin, onun aşağısında ise çeviri bölümü yer alıyor. Poedit'in durum çubuğundan çeviri yüzdesini de görebiliyoruz. Çevirilerimizi yaptıktan sonra ise araç çubuğundaki kaydet tuşuna basarak yaptığımız çeviriye kaydediyoruz.

Nasıl

Peki, çevirmek istediğimiz yazılıma ait dosyayı nereden bulacağız ve bunu Poedit'e nasıl göstereceğiz? Çevirmek istediğiniz yazılıma ait dosyayı ya doğrudan çeviri dosyasını alarak ya da kaynak kodlarından ilgili dosyayı çekerek edinebilirsiniz. Bazı yazılımlar, ayrı olarak bir çeviri dosyası sunmuyor, bazıları çevrilecek bir dosya sunuyor, bazıları ise bunun için doğrudan bir web arayüzü sunuyor.

Genel-geçer bir yöntem yok yani. Bunu Poedit'e tanıtmanın da iki yolu var. Yazılımı en baştan çevirecekseniz, yazılımın çevirilere ait şablon dosyasına ihtiyacınız var. Bu dosyanın uzantısı .pot olarak geçer. Poedit menüsünden, Dosya > Pot dosyasından yeni katalog diyerek .pot dosyasını Poedit'e tanıtabilirsiniz. En baştan çevirmeyip, başka birisinin çevirisine devam edecek isek elimizde bir .po

Bir Yerelleştirme Öyküsü

dosyası olması gerekli. Bunun için herhangi bir işleme gerek yok, çift tıkladığınızda doğrudan Poedit ile açılacaktır.

Çeviriyi kaydettikten sonra, yanında bir de .mo uzantılı bir dosya ulaşacak. Aslında bizim işimize yarayacak dosya bu. Yazılımlar, çevirileri .mo dosyalarından okuyabiliyor. Yazılımlar genel olarak .mo dosyalarını /usr/share/locale/tr/LC_MESSAGES dizininden ya da /usr/share/program-adı/locale dizininden alıyor. Tabii istisnalar da olabiliyor. Yaptığınız çeviriyi, bu dizinlerdeki orijinali ile değiştirerek hemen deneyebilir ve hataları görebilirsiniz. Böylece, çevirilerin yazılımcılar tarafından yazılıma dahil edilmesi sürecini de beklememiş olursunuz.

Çeviriler, genel olarak bu şekilde yapılıyor. Yazının başında da belirttiğim gibi, farklı çeviri sistemleri de var ama şu aşamada onlara değinmeye gerek görmüyorum.

Çeviriler sırasında yararlanabileceğiniz kaynaklardan da birkaç örnek verelim:

TBD Bilişim Terimleri Karşılıklar Sözlüğü [1]

TDK Bilgisayar Terimleri Karşılıklar Kılavuzu [2]

Açık Çeviri [3]

Seslisözlük [4]

Çok sayıda kaynak var tabii ki, ancak genel olarak kullanılması gereken kaynaklar bunlar.

Çevirilerde dikkat etmemiz gereken noktalar var. Yaptığımız çeviriler, öncelikle kendi içinde tutarlı olmalı. Bir sözcük için bir yerde farklı karşılık, başka bir yerde daha farklı bir karşılık kullanılmamalı. Örneğin, “name” için bir yerde “isim”, başka bir yerde ise “ad” kullanmamalısınız. Bu tür hatalar, çevirinin kalitesini düşürecektir. Yazının ilk bölümünde de değindiğim üzere, çevireceğiniz yazılım

Nasıl

hakkında az çok bir bilginiz olmalı. Bir yazılımı en iyi, o yazılımı kullanan insanlar çevirebilir. Eğer bir çeviri ekibinde yer alıyorsanız, ekibin ortak kararlarına dayanan bir sözcük için kararlaştırılmış belli karşılıklar vardır.

Bunlara dikkat edilmelidir. Böylece, çok daha nitelikli ve bir elden çıkmış gibi görünen çeviriler ortaya çıkacaktır.

Son olarak yazıyı, Linux Mint kullanıcıları için Mint araçlarına ait en güncel çevirileri nasıl kullanabileceklerini anlatan bir ipucu ile bitirelim.

Bu bağlantıdan [5] ilgili dosyayı indirip, arşivden .mo uzantılı dosyaları çıkarın. Bu .mo uzantılı dosyaları

```
/usr/share/linuxmint/locale/tr/LC_MESSAGES
```

konumundaki orijinali ile değiştirmeniz gerekiyor. Oturumu açıp kapadıktan sonra yeni çevirileri kullanabileceksiniz. Çevirilerde karşılaştığınız hataları forumumuzda bize bildirmeyi de unutmayın.

Çeviri çalışmaları ile ilgili her türlü soru, öneri ya da hata bildirimlerinizi bekliyoruz. Tabii, Linux Mint Çeviri Tayfası'na katılımlarınızı da.

GNU/Linux ve özgür yazılım alanında çeviri çalışmalarına katılan tüm arkadaşlara buradan bir kez daha teşekkür ediyorum. Unutmayın, yaptığınız en ufak bir katkının bile sonradan gelecek arkadaşlara ve özgür yazılım camiasına katkıları büyük olacaktır.

[1] <http://www.tbd.org.tr/>

[2] <http://www.tdk.gov.tr/TR/Genel/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFFAAAF6AA849816B2EF972ACAD7D1AFFDBF>

[3] <http://en.tr.open-tran.eu/>

[4] <http://www.seslisozluk.com/>

[5] <http://dl.dropbox.com/u/11769082/Mint%20%C3%87evirileri.tar.gz>

Hasan GÖRMÜŞ
hsngrms@ovi.com

Bilişim teknolojisinin en son kolu olan bulut bilişim üzerinde çalışan bir GNU/ Linux dağıtımı olan JoliOS (Jolicloud) incelemesini, Hasan GÖRMÜŞ'ün kaleminden okuyoruz.

canlandırmaktır. Ayrıca kurulum için sadece 10 dakika yeterli (sistem özelliklerinize göre değişkenlik gösterebilir).

Joli OS birçok bilgisayar ile %100 uyumludur, listeyi görmek için

Merhaba sevgili okurlar, bu yazımda Joli OS dağıtımını inceleyeceğim. Bazen güzelliklerinden bazen eksiklerinden bahsedip her yönü ile incelemeye çalışacağım. Merak ettiniz mi, Joli OS nedir, nasıl bir dağıtımdır? Cevabınız evet ise buyrun devamını okumaya.

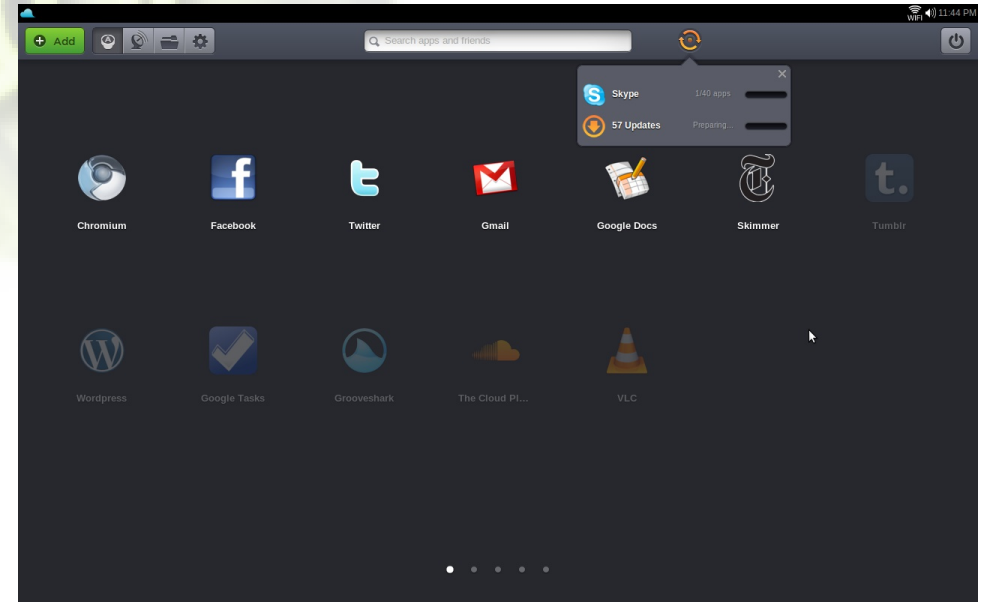
Öncelikle Joli OS nedir, ne amaçla çıkartılmıştır bunlardan bahsedeceğim. Daha sonra nasıl kurabileceğinize, kurulum sonrası yapılabilecekler ve nerelerden yardım alabileceğiniz gibi konulara değineceğim... Keyifli okumalar.

Joli OS netbook, notebook ve eski bilgisayarlar için tasarlanmış, bulut bilişim temelli bir Linux dağıtımıdır. Ubuntu ve Chromium üzerine yoğunlaştırılmış açık kaynaklı bir projedir. Bu dağıtımın en büyük iddialarından biri 10 yıllık bilgisayarları bile yepyeni bir bulut bilişim sistemi haline getirmek, onları

buraya [1] göz atabilirsiniz.

Bilgisayarınız bu listede yoksa Joli OS'u denedikten sonra aynı sayfaya yorum bırakabilir ve eklenmesini sağlayabilirsiniz. Emin olun geliştiriciler yorumunuzu memnuniyetle karşılayacaklardır.

Joli OS ile daima çevrimiçi kalırsınız. Web uygulamalarınıza anında erişebileceğiniz gibi yerel dosya ve uygulamalarınıza da kolayca erişebilirsiniz. Oturum açmak için Jolicloud hesabı oluşturabilir veya facebook hesabınız ile giriş yapabilirsiniz. Jolicloud masaüstünüzde bulduğunuz uygulamalar Chromium tabanında çalışan web uygulamalarıdır. Aslında burada bir eleştiri getirmek lazım, bu web uygulamalarının bildiğiniz internet sitelerinden pek bir farkı yok, sadece tarayıcının gezinme çubuğunu gizleyerek SSB yani "Site Spesific Browser" (Siteye Özel Tarayıcı) oluşturuyor. (Aynı özellik Peppermint dağıtımında da kullanılıyor, onda en azından internet bağlantınız olmasa bile sisteme giriş yapabiliyorsunuz.)

JoliOS ile Daima Çevrimiçi Kalın

Girişi daha fazla uzatmadan kurulumu geçelim, ardından incelememize devam edeceğiz. Özellikle netbook kullanıcıları düşünüldüğü için USB'den kurulumu anlatacağım. CD ile USB'den yapılacak kurulumlar arası farklardan da bahsedeceğim ki CD'den kurulum yapmak isteyen olursa ne yapacağım ben diye kara kara düşünmesin.

Öncelikle Joli OS'u indirmemiz gerekiyor. İndirme adresine [2] gittiğimizde karşımıza iki seçenek çıktığını göreceksiniz. "Keep Windows" seçeneği Joli OS'u Windows'a herhangi bir program kurar gibi kurmamızı sağlayacak. CD veya USB'den kurulum yapamayacak kullanıcılar için güzel bir yöntem ancak unutulmaması gereken bir şey var, bu seçenek ile alacağınız performans doğrudan yapılacak kurulumla göre daha düşük olabilir. "Just Joli OS" seçeneği ise dağıtımı bir ISO kalıbı ile kurmamızı sağlayan yegane yöntemdir. Kalıbı ister USB'ye isterseniz CD'ye yazdırıp kullanabilirsiniz, bu yöntemin en büyük avantajı kurulum yapmadan deneme şansına sahip olmanızdır (kurulum yapmadan denerken, kurulu sistem kadar performans alamayacağınızı unutmayın).

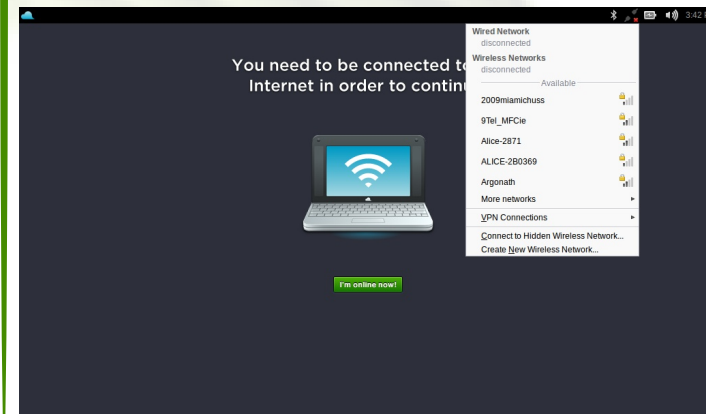

Dağıtım İncelemesi

"Keep Windows" seçeneği ile Joli OS'u kurmak sıradan bir programı kurmaktan farksız olduğu için üzerinde durmayacağım. Sadece birkaç küçük detay belirtmek istiyorum. Bu yöntem ile kurulum yaptığınızda Joli OS Windows'un yanına kurulur ve açılışta size hangi sistemi kullanmak istediğinizi soran bir ekran ile karşılaşacaksınız. Eğer memnun kalmazsanız "Denetim Masası"ndan "Program Ekle/Kaldır"ı açarak Joli OS'u silebilir ve açılış dahil olmak üzere herşeyi eski haline getirebilirsiniz. Kurulum hakkında daha detaylı bilgi için bu [3] adresi ziyaret edebilirsiniz.

Asıl üstünde duracağımız yöntem: "Just Joli OS". Öncelikle ISO kalıbını indirin [4]. CD'ye yazdırmayı düşünüyor olabilirsiniz. Windows kullananlar, ücretsiz ve son derece başarılı olan ImgBurn [5] yazılımını kullanabilirler. Linux kullananlar ise birçok dağıtımla beraber varsayılan olarak gelen Brasero veya k3b yazılımlarını kullanabilir.

Bizim tercihimiz USB'den kurulum olacak. (Çünkü, netbooklar için tek alternatif, kurulum çok daha hızlı gerçekleşiyor ve yanınızda taşıması kolay.) USB'den kurulum yapmak için indirdiğimiz ISO kalıbını USB'ye yazdırmanız gerek. Bunun için kendi araçları var ancak ben pek kullanışlı bulmadım, bu nedenle Linux için, pekçok dağıtımın deposunda mevcut olan, Unetbootin; Windows için Linux Live USB Creator [6] tercihim.

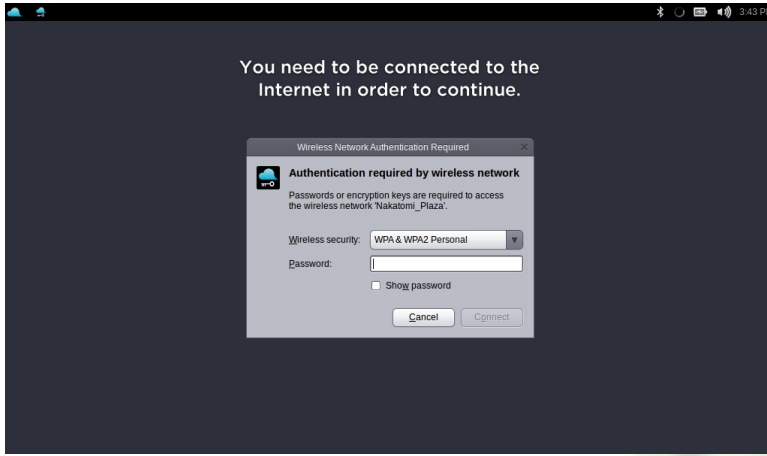

Kalıbı yazdırdıktan sonra bilgisayarımızı yeniden başlatıyoruz ve açılışta USB'den başlamak üzere seçimi yapıyoruz (CD'den kuracaksanız CD'den başlayacak şekilde). Açılışta yandaki gibi bir

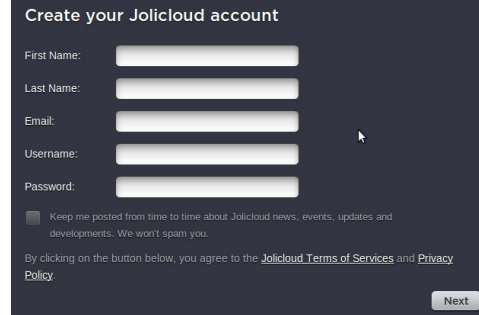
JoliOS ile Daima Çevrimiçi Kalın

uyarı gelecek.

İşte Joli OS'un en büyük eksikliklerinden biri, çevrimiçi olmadan masaüstünü göremiyorsunuz. Tamamen internet üzerine kurulmuş bir sistem... Neyse, ağıımızı tanıtmamız lazım. Ağ simgesine tıklayıp bağlanabileceğiniz ağları görebilirsiniz. Ağınızı seçtikten sonra gerekiyorsa şifrenizi girin. Bağlantı sağlanınca "I'm online now" diyerek oturum açma ekranına geçebilirsiniz.

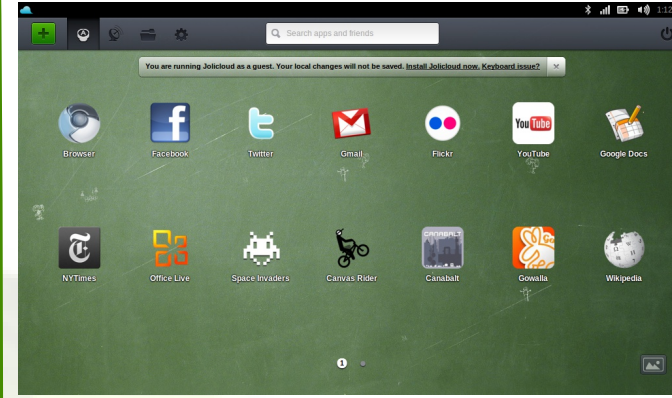

Oturum açmak için 2 alternatifimiz var, Facebook veya Jolicloud hesabınızla giriş yapabilirsiniz. Yeni bir Jolicloud hesabı oluşturmak istediğinizde Facebook ile bağlanarak bunu kolayca yapabilirsiniz, veya en alttaki "If you prefer traditional sing up, click here" yazan yere tıklayarak sıfırdan hesap açabilirsiniz.

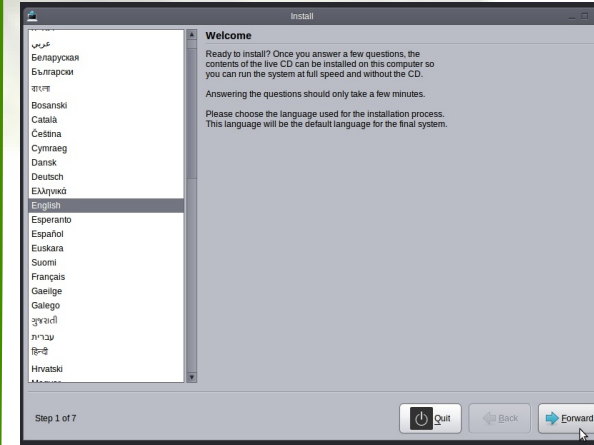
Dağıtım İncelemesi

Gerekli işlemleri yaptıktan sonra oturum açtığınızda karşınıza aşağıdaki benzer bir ekran çıkacaktır.

İşte bu Live CD/USB özelliğidir. Sisteminizin bütün özelliklerini test edebilirsiniz. Yalnız şunu unutmayın, çıkışta tüm ayarlarınız sıfırlanacaktır. Yani Live USB üzerinde kalıcı değişiklik yapamazsınız. (Aslında persistent file denilen olay ile bunu başarmak mümkün ancak konumuz o değil, merak edenler googlelayarak gerekli bilgilere ulaşabilir. Bu arada Google bir fiildir, evet. Merak edenleri buraya [7] bakabilirler.

Gelelim kurulumla. Yukarıda verdiğimiz resimin üst kısmında da görülen "Install Jolicloud Now" a tıklıyoruz. Açılacak olan pencere aşağıdaki gibidir.

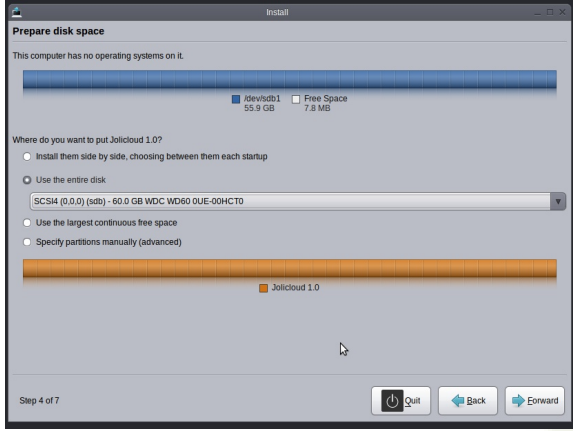
Tercih ettiğimiz dili seçtikten sonra "Next" veya "İleri" diyoruz. Bizim tercihimiz İngilizce'den yana oldu. Nedenini merak edenler dergimizin bu sayısındaki yazılardan Yiğit ATEŞ'in "Çevirilere Nasıl Katkıda Bulunabilirsiniz" başlıklı yazısını incelesin.

Sıradaki adımda klavye seçimimizi yapmamızı isteyek. Türkçe Q klavye kullandığımız için "Turkey" i seçtik.

JoliOS ile Daima Çevrimiçi Kalın

Altta kutucuğa birşeyler yazarak doğru seçimi yaptığınıza emin olabilirsiniz.

Şimdi geldik en can alıcı yere. Burada yapılan hataların affı yok. Bu nedenle çok dikkatli olmanız lazım. Neresi bu can alıcı yer, tabiki disk bölümleme... Sisteminizde sadece Joli OS kurulu olsun istiyorsanız seçmeniz gereken seçenek, en alttakidir. Unutmayın ki bu şıkki tercih ettiğiniz taktirde diskiniz tamamen silinecektir.

En üstteki seçenek Joli OS'u var olan sisteminizin yanında yer açarak oraya kurar. Yani 80 GB HDD'niz var ve sadece Windows kurulu diyelim. Bu seçeneği seçtiğiniz taktirde 40 GB Windows'a kalacak, 40 GB Joli OS için ayrılacaktır.

3. seçenek Joli OS'u var olan boş alana kuracaktır. Eğer boş alan yoksa bu seçenek düzgün çalışmaz.

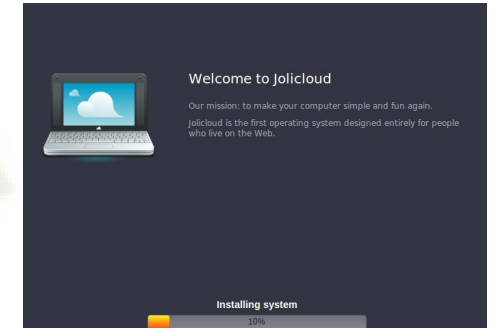
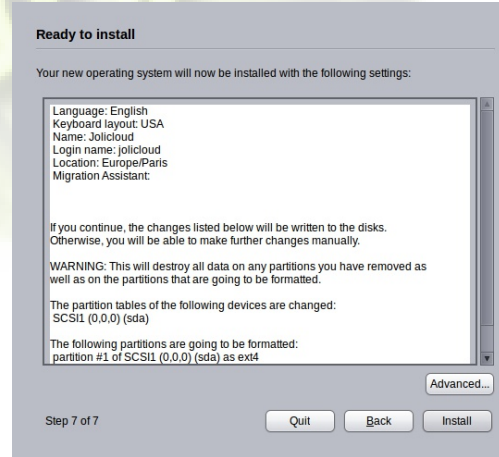
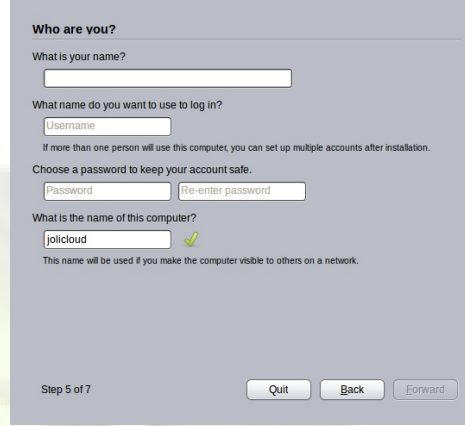
Son seçenek bölümlmeyi elle yapmak içindir ve acemi kullanıcılara önerilmez. Fikir sahibi olmanız açısından biraz bahsedeyim. Elle bölümleme kısmında bağlı olan tüm HDD'leri ve bunlara ait tüm bölümleri görürsünüz. Boş alanınız varsa "New" / "Yeni" diyerek boş alanı kullanabilirsiniz. Karşınıza çıkacak olan pencerede Dosya sistemi olarak "Ext4" bağlanma noktası olarak "/" seçmeli ve "Format"ı aktif etmelisiniz. Boyutu ise kendiniz belirleyebilirsiniz. Dosya sistemi olarak Ext4'ü en hızlısı olduğu için seçtik ama isterseniz diğerlerini de seçebilirsiniz. Umarım boyutu belirlerken boş alanın tamamını kullanmadınız, çünkü daha takas alanı oluşturacağız. Takas alanını oluşturmak için de yine boş alanı seçip

Dağıtım İncelemesi

"New" diyoruz ve tabiki bizi aynı pencere karşılıyor ama bu defa aynı şeyleri yapmıyoruz, dosya sistemi olarak "swap" seçiyor ve boyutu RAM'imizin 1.5-2 katı olarak belirliyoruz. Sonunda du adımı da geçtik. Sırada kullanıcı hesabı oluşturma var.

Bu adımda gerçek adınızı, kullanıcı adınızı, şifrenizi ve bilgisayarınızın adını girmelisiniz. Gireceğiniz bu şifreyi hem oturum açarken hem de yönetici hakları gerektiren işlemler yaparken kullanacaksınız.

Ve geldik son kısma, burada bizden yapılacak değişiklikler için onay istiyor, "Instal" dedikten sonra 10 dk bekleyeceksiniz sadece. (Dil olarak Türkçe'yi seçmeniz halinde dil paketleri indirileceği için kurulum süresi internet bağlantı hızınıza göre değişecektir.

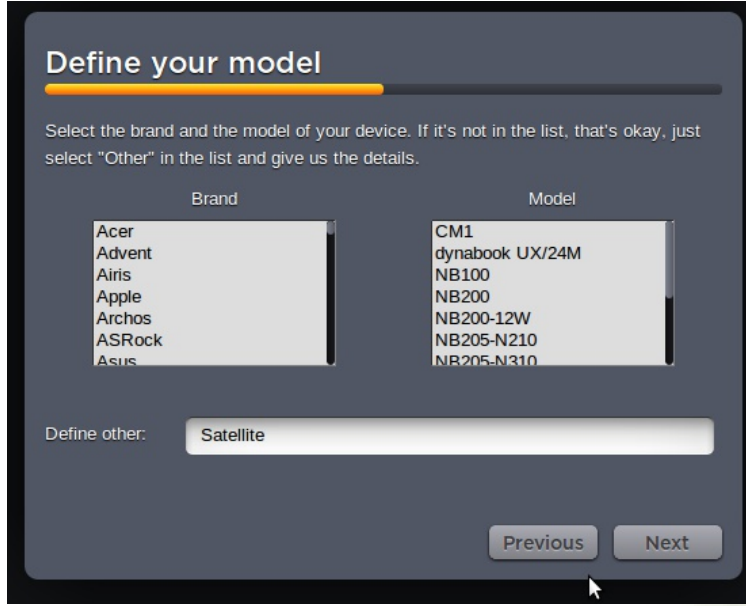

İşlemler bittikten sonra sonra karşımıza pencere gelecek ve bize "Restart Now" / "Yeniden Başlat", "Continue Testing" / "Devam Et" diye iki seçenek sunacak.

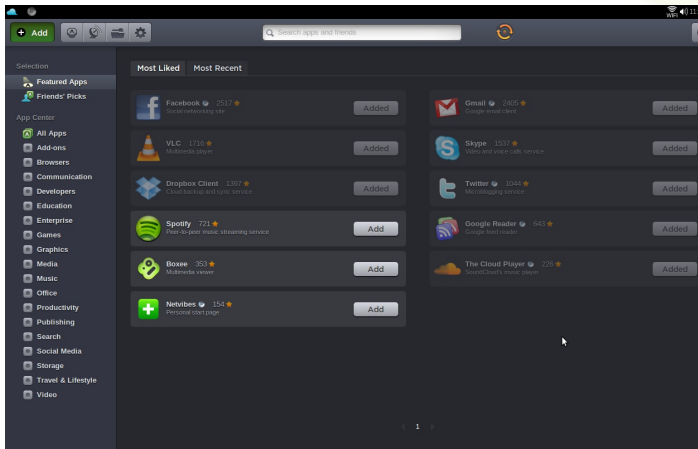

JoliOS ile Daima Çevrimiçi Kalın

Yeniden başlattıktan sonra önce ağı tekrar yapılandırmamız gerekiyor. Daha önce yaptığımız şekilde yapacağız. Ondan sonra sizlerden ek bilgi toplanacak. Bilgisayarınızın tipini, markasını ve modelini seçmeniz, veya listede yoksa elle girmeniz istenecek.

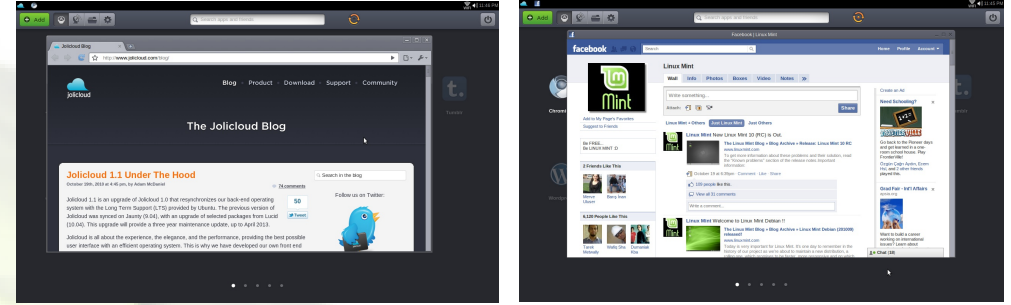
Artık tamamen hazır bir Joli OS'umuz var şimdi onu istediğimiz gibi özelleştirebiliriz. Kısa bir video [8] bu konuda benim söyleyeceğim onlarca şeye bedel. Bu videoda masaüstü arkaplanını değiştirmeyi, yeni bir uygulama oluşturmayı, kullandığınız uygulamaları paylaşmayı, yeni uygulama yüklemeyi, yerel dosyalarınıza erişmeyi

Dağıtım İncelemesi

vb. birçok şeyi öğrenebilirsiniz.

Tanıtım, ön inceleme, kurulum ve özelleştirme kısımlarını bitirdik. Biraz da eleştiri... Basitten de öte bir şey olmasına rağmen sanki dünyanın en önemli işini yapmışçasına tanıtılan SSB olayından konunun başlarında bahsetmiştim. Aşağıdaki iki resim bunu daha iyi anlamanızı sağlayacak.

Görüldüğü gibi yapılan tek şey Chromium'un üst kısmını gizlemek, böyle yapınca sınıf atlıyor ve web sitesi olmaktan çıkıp web uygulaması oluyor. Eminim hayran kaldınız bu özelliğe. Durmayın hemen kendi uygulamanızı oluşturun. Ya da "Jango"yu bir aratın, bakalım benim uygulamamı bulabilecek misiniz?

Not: Bu adreste [9] Joli OS'un kendine has araçlarını ve modifiye ettikleri üçüncü parti yazılımları bulabilirsiniz.

Joli OS ile daima çevrimiçi kalabilmeniz dileğiyle siz okurlara bir sonraki sayıya kadar hoşça kalın diyorum.

- [1] <http://help.jolicloud.com/entries/20055102-initial-list-of-devices-compatible-with-joli-os>
- [2] <http://www.jolicloud.com/download>
- [3] <http://help.jolicloud.com/entries/230291-how-do-i-install-joli-os-while-keeping-windows>
- [4] <http://www.jolicloud.com/download/jolicloud-iso/thank-you>
- [5] http://download.imgburn.com/SetupImgBurn_2.5.5.0.exe
- [6] <http://www.linuxliveusb.com/en/download>
- [7] <http://dictionary.cambridge.org/dictionary/british/google>
- [8] <http://www.jolicloud.com/>
- [9] <http://jolicloud.github.com/jolios/docs/core-modifications.html>

Gökhan GÖKKAYA
wirelessanten@hotmail.com

Gerçek sistemimizde sanal bir işletim sistemi çalıştırmaya yarayan sanallaştırma uygulaması olan VirtualBox'ın gerçek sabit disk ve USB disklere erişimi olan ham disk erişimi, Gökhan GÖKKAYA tarafından anlatılıyor.

VirtualBox, bir x86 ve AMD64/Intel64 sanallaştırma yazılımıdır, sahip olduğunuz ana evsahibi (host) sisteminize, sanal misafir (guest) işletim sistemleri kurup çalıştırabilmenize olanak sağlar.

Virtualbox altında sanal olarak çalışan bu misafir işletim sistemleri, kaynakları evsahibi sistemimiz olan sanal donanımlara sahiptirler.

Bu yazımızda, sistemimize kurmuş olan sanal misafir işletim sisteminin, fiziksel disklerimize ve usb belleğimize nasıl erişebileceğini anlatacağız.

Önce aşağıdaki komutu uçbirimde çalıştırıp, disklerimiz Linux altında nasıl adreslenmiş öğreniyoruz.

```
sudo fdisk -l
```

```
Dosya Düzenle Görünüm Ara Uçbirim Yardım
Disk /dev/sda: 40.0 GB, 40020664320 bayt
255 heads, 63 sectors/track, 4865 cylinders
Units = silindir of 16065 * 512 = 8225280 bytes
Sector size (logical/physical): 512 bytes / 512 bytes
I/O size (minimum/optimal): 512 bytes / 512 bytes
Disk kimlikleyicisi: 0x8eaa8eaa

Aygıt Açılış Başlangıç Bitiş BlokSayısı Kml Sistem
/dev/sda1 1 969 7783461 7 HPFS/NTFS
/dev/sda2 * 983 3333 18883541 7 HPFS/NTFS
/dev/sda3 3334 4866 12309505 5 Ek
/dev/sda5 3334 4489 9277440 83 Linux
/dev/sda6 4489 4634 1170432 82 Linux takas / Solaris
/dev/sda7 4634 4866 1859584 b W95 FAT32

Disk /dev/sdb: 8065 MB 8065646080 bayt
255 heads, 63 sectors/track, 980 cylinders
Units = silindir of 16065 * 512 = 8225280 bytes
Sector size (logical/physical): 512 bytes / 512 bytes
I/O size (minimum/optimal): 512 bytes / 512 bytes
Disk kimlikleyicisi: 0x00039bd3

Aygıt Açılış Başlangıç Bitiş BlokSayısı Kml Sistem
/dev/sdb1 * 1 980 7871818+ b W95 FAT32
```

Kendi sistemime ait olan çıktıda /dev/sda harddiskimin /dev/sdb usb belleğimin adresleridir.

Aşağıdaki kod ile Virtualbox altında çalışan misafir sistemimizin, fiziksel sürücülerini görmesini sağlayacak olan .vmdk uzantılı dosyayı oluşturacağız. Dosya adı olarak sabit disk için harddisk.vmdk, usb bellek için usb.vmdk isimlerini kullanacağım, siz istediğiniz ismi kullanabilirsiniz. Harddiskin adresi

sudo fdisk -l komutuyla öğrendiğimiz /dev/sda idi.

```
sudo vboxmanage internalcommands createrawvmdk
--filename harddisk.vmdk --rawdisk /dev/sda
```

Aşağıdaki gibi bir çıktı alıyorsanız, harddisk.vmdk dosyası oluşturuldu demektir:

```
RAW host disk access VMDK file harddisk.vmdk
created successfully
```

Böylece harddiskimize erişmek için gerekli olan .vmdk uzantılı dosyamızı, home dizininde oluşturduk. Şimdi sıra usb belleğimiz için gerekli dosyayı oluşturmakta. Usb belleğin adresi sudo fdisk -l komutuyla öğrendiğimiz /dev/sdb idi.

```
sudo vboxmanage internalcommands createrawvmdk
--filename usb.vmdk --rawdisk /dev/sdb
```

Yandakine benzer bir tabloyla karşılaşacağız.

VirtualBox Ham Disk Erişimi

Aşağıdaki şekilde aldığımız çıktı, usb.vmdk dosyasının başarıyla oluşturulduğunu anlamına geliyor.

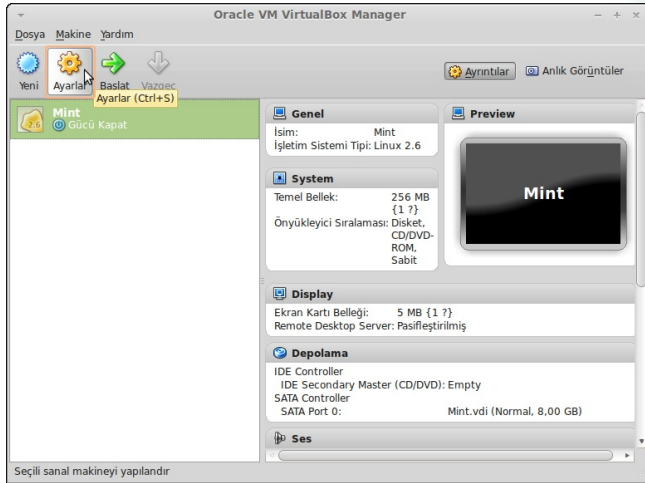
```
RAW host disk access VMDK file usb.vmdk created successfully
```

Aşağıdaki kodlar ile oluşturduğumuz dosyaların kullanıcı sahiplerini düzenliyoruz.

```
sudo chown Kullanıcı_Adı hddisk.vmdk
sudo chown Kullanıcı_Adı usb.vmdk
```

Aşağıdaki kodlar ile kullanıcı hesabımızı vboxusers ve disk grublarına ekliyoruz.

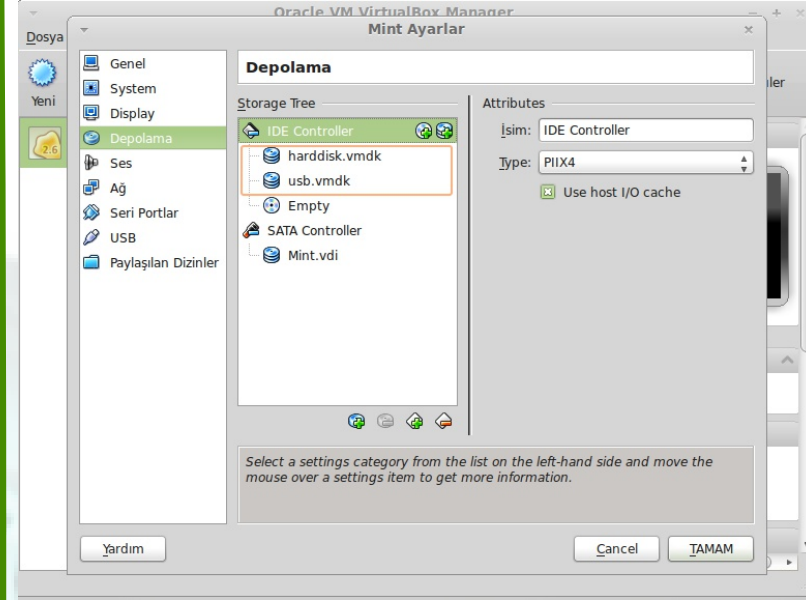
```
sudo adduser Kullanıcı_Adı vboxusers
sudo adduser Kullanıcı_Adı disk
```


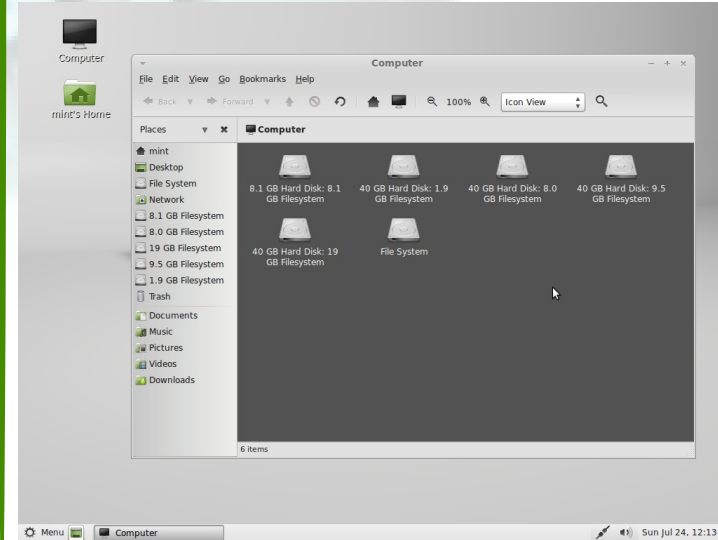
Şimdi, Virtualbox'ı çalıştırıp oluşturduğumuz bu dosyaları, sanal işletim sistemi altına ekleyeceğiz. Bunun için, Virtualbox'ın üst panelindeki "Ayarlar" düğmesine tıklıyoruz.

Açılan Ayarlar penceresinin sol tarafındaki alandan "Depolama"yı seçiyoruz. Depolama ayarları altında, "Storage Tree" kısmında, "Ide Controller" bölümündeki hddisk simgesine tıklıyoruz. Açılan Virtualbox – Soru penceresinden "Choose existing disk" (Varolan

diski seç) düğmesine tıklıyoruz. Açılan pencereden hddisk.vmdk dosyamızı ekliyoruz. Aynı işlemleri usb.vmdk dosyamız içinde yapacağız.

Yaptığımız işlemlerden sonra, "Depolama ayarları" bölümü yandaki gibi görünecektir.

başlatabilirsiniz.

Artık sanal işletim sistemimizi açtığımızda, hddisk ve usb belleğimize Bilgisayar simgesi altından erişebiliriz. İsterseniz başlangıç sırasında F12 tuşuna basarak usb belleğinizi seçebilir ve sanal sisteminizi usb bellekte kurulu olan işletim sistemi ile

Nasıl

Suat ALPOĞLU
suatalpoglu@gmail.com

Mandrake, Mandriva ve son olarak Mageia olarak bilinen GNU/Linux dağıtımının Türkiye topluluğu yöneticileri ile Suat ALPOĞLU'nun yaptığı söyleşide, bakalım neler konuşulmuş.

Mandrake, Mandriva ve Mageia, zaman içerisinde isimleri değişse de aslında Linux kullanıcıları onu çok iyi tanıyor. Size kökleri ve geliştiricileri eski, yeni bir dağıtımdan bahsetmek istiyorum, Mageia. Ve tabi bu dağıtım hakkında en doğru bilgiyi Mageia Türkiye ekibi yöneticilerinden alabileceğimi düşündüm ve küçük bir söyleşi yaptık.

Merhaba, Linux kullanıcıları sizi “cumali” olarak forum ve diğer dağıtımların destek sitelerinden tanıyor, biraz daha yakından tanıyabilir miyiz? Ne zamandır Linux kullanıyorsunuz?

Merhaba, ben Mageia Türkiye yöneticilerinden Cuma Avcılar, esas mesleğim nakliyecilik, uydu sistemleri, elektrik tesisatı. Yaklaşık 5 yıldır Linux ile iç içeyim ve Masaüstü bilgisayar olarak kullanıyorum.

Mageia Türkiye yeni kurulan bir destek forumu, ekibiniz kaç kişiden oluşuyor?

2 sistem yöneticimiz, 3 forum yöneticimiz, 5 çeviri ekibimiz toplam 10 kişilik bir ekibiz, tabi sistem yöneticilerimiz aynı zamanda forum yönetiminde yer almaktadır.

Başka hangi açık kaynaklı projeler ile ilgileniyorsunuz? Sizin için önemi nedir?

Şu an için farklı bir proje üzerinde de çalışmaktayız, Open Source Türkiye proje çalışmalarımız var. Bu proje sayesinde Türkçe destek sitesi bulunmayan birçok dağıtıma ve açık kaynaklı forum, portal gibi web uygulamalarına da destek vermeyi planlıyoruz.

Mageia dünya genelinde yeterli ilgiyi gördü mü sizce? Türkçe kaynak konusunda yeterli olduğunuzu düşünüyor musunuz?

Türkiye’de açık kaynak yazılımları daha ileriye taşımak amacımız, Mageia’nın dünya çapında yeterli ilgiyi gördüğünü söylemek için bence çok erken. Türkçe kaynak konusunda elimizden geleni yapıyoruz. Zaman zaman sıkıntımız oluyor tabi, bu konuda bize destek olmak isteyenlere her zaman kapımız açık.

Türkiye’de GNU/Linux kullanımı hakkında ne düşünüyorsunuz?

Henüz istediğimiz seviyede değil tabi, Türkiye’de Linux kullanımının yaygın olması için eğitim kurumlarına da iş düşmektedir. Öğretmenler okullarda öğrencileri Linux kullanımına teşvik etmelidirler. Bilgisayarda Linux kullanmanın avantajlarını söylemeliler.

Başka destek verdiğiniz projeler var mı?

Dediğim gibi şu an Mageia ve Open Source Türkiye projesini hayata geçirmeye çalışıyoruz. <http://opensource-tr.org/destek/> sitemiz yapım aşamasında. Gönüllü ve bu konuda deneyimli arkadaşlardan destek alabilirsek güzel proje olacağını zannediyorum. Tamamlandığında duyurusunu yapacağız, açık kaynak konusunda destek veren diğer forum ve portalları da takip etmeye çalışıyorum.

Bize biraz Mandriva’nın çatallanması ve Mageia’nın doğuşundan bahseder misiniz?

Bilindiği gibi 2010 yılında Mandriva şirketi çeşitli sıkıntılar yaşadı. Bunun doğal sonucu olarak çalışanlardan bir kısmını işten çıkardı. Mandriva ekibinden ayrılan bu tecrübeli kişiler 5-6 ay

gibi kısa zamanda Mageia 1.0'i piyasaya çıkarttı. Eksiğimiz var tabi. Elimizden geldikçe eksiklikleri gidermeye çalışıyoruz. Kullanım açısından Mageia kullanıcılarından bu kısa zamanda kayda değer şikâyet gelmedi, yeterince kararlı bir yapıya sahip olduğunu söyleyebilirim.

Mandrake zamanın en popüler dağıtımlarından biriydi sanırım. Mandriva olarak aynı başarıyı yakalayamadı, peki Mageia'nın geleceği için ne düşünüyorsunuz?

Ben şahsen başarılı buluyorum, Mageia'nın önümüzdeki yıl içinde başarı çitasını daha da artıracığına inanıyorum. Eski bir Mandriva kullanıcısı olarak Mageia'yı daha başarılı görüyorum.

Mageia kendi depolarını mı kullanıyor? Şuan depolarınızda kaç paket var?

Evet Mageia şu an kendi depolarını kullanıyor, yaklaşık 14000 paket var. Bu sayı zamanla daha da çoğalacak.

Mageia Türkiye yeterli ilgi gördü mü?

Maalesef Linux kullanıcılarından yeterli desteği bulduğumuzu söyleyemiyorum, burada son olarak Linux kullanıcılarına bir çağrıda bulunmak isterim. Mageia Türkiye forumu Linux kullanıcılarına destek için açıldı. Mageia'yı denesinler görsünler. Deneyimlerini bizimle paylaşsınlar.

Söleşimizin bir bölümünde yine Mageia Türkiye'nin yöneticilerinden Emir beyle görüşme fırsatı buldum, kendisi bu projenin öncülerinden olduğu için ona da birkaç soru sormak istedim ve beni kırmadı.

Türkiye'de Linux kullanımı ve desteği hakkında düşünceleriniz nelerdir?

Ülkemizde Linux, tamamen maceraya dayalı bir kullanıcı kitlesine sahip. Linux'e başladığım 98 yılından beri, Linux'te sözü geçen,

konferanslar veren, kitaplar yazan, vb. kitleleri kullanıcılar hiç bir destek sitesinde görmedi. Bu çok üzücü bir olay, Linux'u gerçek anlamda bilen kişilerin destek vermesi gerekmekte, yoksa maceraperest kullanıcılar ile Linux ülkemizde hiç bir yere varamayacak.

Linux kullanmaya yeni başlayan ya da başlamayı düşünenler için neler söylemek istersiniz?

Bu satırları okuyan ve yeni başlayan arkadaşlarıma önemli bir tavsiyede bulunmak istiyorum, Linux'u macera dolu veya başkalarına hava atacağınız bir sistem olarak görmeyin, kendinize sağlam bir hedef sistem belirleyip onda uzmanlık kazanmaya çalışmanız daha doğru olacaktır.

Cuma Bey ve Emir Bey ile Mageia ve Linux üzerine yaptığımız söyleşide hem Mageia hem de Linux'un ülkemizde ki yeri hakkında bilgi edinmeye, onların görüşlerini almaya çalıştık. Zaman ayırdıkları için şahsım ve Linux Mint Türkiye ailesi olarak teşekkür ederiz.

Gökhan GÖKKAYA
wirelessanten@hotmail.com

ISO kalıp dosyalarının sabit diskten başlatılarak sistem kurulumu yapılabilindiğini biliyor muydunuz? Nasıl mı? Onu da Gökhan GÖKKAYA anlatsın.

Bu yazımızda, Çalışan CD kalıp (bootable iso) dosyalarının, harddiskten nasıl başlatılacağı ve istersek nasıl kurulum yapılabilceğini anlatacağız.

Günümüz bilgisayarlarında çeşitli medyalarla Linux işletim sistemlerini kurabilmekteyiz. En çok tercih edilen metodlar arasında, CD/DVD ve usb bellek ile kurulum geliyor. Bunlara, bir başka alternatif yöntem ise harddiskten kurulum. Bu konumuzun temelini, kalıp dosyalarının Grub2 menüsüne nasıl ekleneceği ve bu kalıp dosyalarının boot edilebilmesi için, değişkenlerin nasıl belirleneceği oluşturmaktadır. Harddiskten kurulum ise bu işlemlerin devamı niteliğindedir.

ISO dosyasını sistem başlangıcında açabilmemiz için gerekli değişkenleri, Grub2 menüsüne en kolay 40_custom dosyasını düzenleyerek ekleyebiliyoruz.

Düzenlemeleri yapacağımız 40_custom dosyasını, aşağıdaki kodları uçbirimde çalıştırarak açabilirsiniz.

```
sudo gedit /etc/grub.d/40_custom
```

Eğer KDE kullanıyorsak gedit yerine kate, LXDE kullanıyorsak leafpad, XFCE kullanıyorsak mousepad yazacağız.

40_custom dosyasının içeriği aşağıdaki gibidir:

```
#!/bin/sh
exec tail -n +3 $0
# This file provides an easy way to add
# custom menu entries. Simply type the
# menu entries you want to add after this
# comment. Be careful not to change
# the 'exec tail' line above.
```

Önce 40_custom dosyasında **#!/bin/sh** satırı ile **exec tail -n +3 \$0** satırı arasına aşağıdaki değişkenleri ekliyoruz.

```
echo "Adding 40_custom." >&2
```

Bundan sonraki aşama ise başlatılabilir kalıp dosyası ile ilgili değişkenlerin eklenmesi.

Kalıp dosyalarını başlatmak için, 40_custom dosyasına eklememiz gereken temel kalıp aşağıdaki şekildedir. Aşağıdaki temel dosyayı bizdeki verilere göre düzenleyeceğiz. Yeşil renkli yazılar bizim ekleyeceğimiz değişkenlerdir.

```
menuentry "Buraya Başlatma Sırasında Göreceğimiz İsmi Yazıyoruz" {
set isofile="/Buraya Kalıp Dosyasının Yolunu Yazıyoruz"
loopback loop (hd0,X)$isofile
```

```
linux (loop) (isolinux.cfg dosyasındaki
kernel satırı karşısındaki değişkeni
yazıyoruz) iso-scan/filename=$isofile
noprompt noeject (isolinux.cfg dosyasındaki
diğer değişkenleri buraya ekliyoruz.)
initrd (loop) (isolinux.cfg dosyasındaki
append satırındaki initrd= değişkeninin
devamını yazıyoruz)
}
```

Daha iyi anlaşılması için, değişkenleri nasıl düzenleyeceğimizi, Mint 11 DVD 32 bit versiyonun kalıp dosyasına göre örneklendirelim.

Örnek iso dosyamızın adı **linuxmint-11-gnome-dvd-32bit.iso** ve harddiskimizin **sda5** bölümünde **mint** klasörü içinde kayıtlı olduğunu varsayalım. Gerekli olan değişkenleri ise kalıp dosyasını açıp, **isolinux.cfg** dosyasından alacağız. Kalıp dosyalarını sisteminizde kurulu Arşiv Yöneticisi ile açabilirsiniz. **isolinux.cfg** dosyasını **boot**, **isolinux** klasöründe veya iso dosyamızın kök dizininde bulabilirsiniz.

Kalıp dosyamızdaki **isolinux.cfg** dosyasında bulunan başlangıç değişkenleri aşağıdaki gibidir:

```
kernel /casper/vmlinuz
append file=/cdrom/preseed/mint.seed
boot=casper initrd=/casper/initrd.lz quiet
splash --
```

(hd0,X) değişkenindeki X yerine, dosyamızın kayıtlı olduğu **sda5** bölümünün sonundaki 5 rakamını yazıyoruz. Kalıp dosyamızın kayıtlı olduğu bölümün Linux altındaki adresini tespit etmek için aşağıdaki komutu uçbirimde çalıştırınız. Bunun yerine **Menu/Uygulamalar/Yönetim/Disk Aracını** da kullanabilirsiniz.

```
sudo fdisk -l
```

Isolinux.cfg dosyasından aldığımız ve **sudo fdisk -l** komutu ile elde ettiğimiz verilere göre, **40_custom** dosyasına ekleyeceğimiz değişkenleri aşağıdaki şekilde düzenliyoruz:

```
menuentry "Mint 11 ISO" {
set isofile="/mint/linuxmint-11-gnome-dvd-
32bit.iso"
loopback loop (hd0,5)$isofile
linux (loop)/casper/vmlinuz
file=/cdrom/preseed/mint.seed boot=casper
quiet splash -- iso-scan/filename=$isofile
noprompt noeject
initrd (loop)/casper/initrd.lz
}
```

Düzenlediğimiz değişkenleri **40_custom** dosyasına ekliyoruz ve kaydediyoruz, dosya içeriği aşağıdaki gibi görünecek:

```
#!/bin/sh
echo "Adding 40_custom." >&2
exec tail -n +3 $0
# This file provides an easy way to add
custom menu entries. Simply type the
# menu entries you want to add after this
comment. Be careful not to change
# the 'exec tail' line above.
```

```
menuentry "Mint 11 ISO" {
set isofile="/mint/linuxmint-11-gnome-dvd-
32bit.iso"
loopback loop (hd0,5)$isofile
linux (loop)/casper/vmlinuz
```


Sabit Diskten ISO Kurulumu

Nasıl

```
file=/cdrom/preseed/mint.seed boot=casper  
quiet splash -- iso-scan/filename=$isofile  
noprompt noeject  
initrd (loop)/casper/initrd.lz  
}
```

Yaptığımız değişikliklerin grub.cfg dosyasına eklenmesi için, aşağıdaki kodu uçbirimde çalıştırmamız gerekiyor.

```
sudo update-grub
```

Bu komut ile kalıp dosyamızı harddiskten açabilmemiz için gerekli değişkenler, Grub2 başlangıç menüsüne eklenecek ve iso dosyamızı harddiskten başlatabileceğiz.

Peki sistemimizi açtığımız bu kalıp dosyası ile kurulum yapabilecek miyiz?

Evet, kalıp dosyamızı başlattıktan sonra, /etc/mtab dosyasında yapacağımız ufak bir düzenleme ile mümkün olabiliyor. Ek olarak kalıp dosyasının, kurulumu yapacağımız disk bölümünde olmaması gerekiyor. Düzenleme yapacağımız mtab dosyasını aşağıdaki kodla açıyoruz.

```
sudo gedit /etc/mtab
```

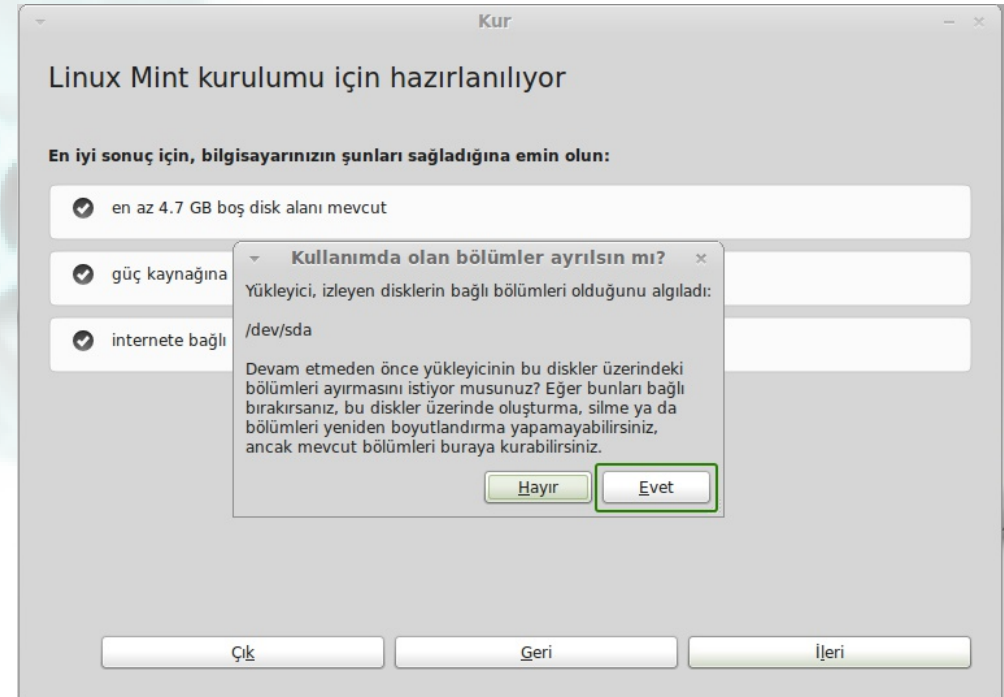
Açılan mtab dosyasında, kalıp dosyamızın kayıtlı olduğu, disk bölümünün adresi ile başlayan satırı buluyoruz. Örneğimizde kalıp dosyası /dev/sda5 adresli disk bölümünde kayıtlı idi. Değiştireceğimiz mtab dosyasının içeriği aşağıdaki gibi olacaktır:

```
/dev/sda5 /isodevice vfat  
rw,relatime,fmask=0022,dmask=0022,codepage=  
cp437,iocharset=iso8859-  
1,shortname=mixed,errors=remount-ro 0 0
```

Bu satırın başına # işareti koyup mtab dosyasını kaydediyoruz. Aşağıdaki gibi olacak.

```
#/dev/sda5 /isodevice vfat  
rw,relatime,fmask=0022,...
```

Artık kurulum işlemlerine başlayabilirsiniz. Kurulum sırasında “Kullanımda olan bölümler ayrılсын mı?” şeklinde alacağınız mesajı Evet şeklinde cevaplamalısınız. Bu işlemden sonra normal kurulum aşamalarına devam edebilirsiniz.

Bu Sayının da Sonuna Geldik

Bu Sayıda Emeęi Geçenler

Gökhan GÖKKAYA

Hamit Giray NART

Hasan GÖRMÜŞ

Onur KARATAŞ

Oytun ÖZDEMİR

Suat ALPOğLU

Yiğit ATEŞ

Linux Mint Kullanıcısı İçin Faydalı Adresler

Linux Mint Resmi Sitesi

Linux Mint Topluluğu Forum Sitesi

Linux Mint Türkiye Sitesi

Linux Mint Türkiye Topluluğu Forum Sitesi

ROOT e-dergisi içeriği, yazarı tarafından aksi belirtilmedikçe, Creative Commons (by-sa) ile lisanslanmıştır. Alıntıların kendi orjinal lisansları geçerlidir.

Bu yayın, **Linux Mint** Türkiye topluluğu tarafından yayımlanmaktadır.

Linux Mint marka ve logosu, **Linux Mint** Topluluğu tescilli markasıdır.